

Odločitev je v rokah članov komisije

Kranj
23. januarja 1965

Metod Mayer dolgoletni sodelavec

Trenutki pričakovanj

Prihajajo, nekateri počasi, drugi hitro. Vsi pa z rahlim upanjem, da bodo med srečnimi dobitniki. Tako se zbirajo najvztrajnejši reševalci križank v redakciji Glasa. Sestajajo se trikrat letno. Z resnimi obrazi in komentarji o križanki dajo nagradnemu žrebanju posebno vzdušje. Razumljivo, gre za denar, za 1000, 2000, 3000, 5000 ali 10.000 dinarjev! Nagrad po tisočakov pa je kar pet! Toda ali gre res samo za denar? Vsekakor so premajhni zneski, da bi odločilno vplivali na razpoloženje. Strast in zadoščenje pravzaprav odigravata odločilno vlogo. Rešitev križanke ni povsem enostavna stvar. Rešitev zahteva veliko truda in vztrajnosti. Vse to pa zmore samo tisti, ki ima oboje. In če nekdo prinese naenkrat kar 20 ali še več pravilnih rešitev, mu ni zameriti. Pač meni, da je tako prav!

Pogled na nekaj manj kot 600 kuvert, v katerih so rešitve križank, je res čudovit in svojstven. S spoštovanjem upreš oči nanje, zlasti če tisti hip pomislis, koliko dela in časa je bilo potrebno za vse to. Clani komisije natančno pregledajo vsako izzrebanou križanko, tako kakor zahtevajo pravila in seveda vsi sodelujoči. Včasih se res zatakne pri kakšni nerazumljivo napisani črki, včasih pride prav zaradi tega do nesporazumov.

Konec žrebanja. Nekateri odhajajo zadovoljni, drugi zopet nasprotno. In vendar so tisti trenutek vsi ene misli: Še bom reševal križanke, morda pa drugič le ne bo zaman! Morda res ne!

Drago K.

jemen

ske

(Nadaljevanje in konec)

Arabija je samo prostrana puščava in nič drugega; le njen mediteransko podnebje in jugozahodni kot sta bili vedno napredni pokrajini, kjer se je razvijalo kmečko gospodarstvo.

Ker je bilo v gosto naseljnih mestnih področjih mediteranskih provinc število rojstev zelo nizko in umrljivost precej velika in ker so mesta z odprtimi rokami sprejemala preostanek ljudi, ki v vseh niso imeli kaj delati, ti prav gotovo niso čutili potrebe, da bi si zagotovitev lastne eksistence izseljevali. Predvsem drugačen je bil položaj na nasprotnem koncu Arabije. V Jemenu sta plodnejša zemlja in obilnejše deževje omogočila prebivalcem, da so se zelo zgodaj posvetili poljedelstvu. Z boljšimi pogoji pa se je dvignilo tudi število prebivalstva. Ker se površina obdelane zemlje ni mogla poljubno raztegniti, je sledilo temu pomanjkanje, ki pa se ga dežela ni mogla drugače otresti, kot da je nasilno izgnala odvečno število svojih prebivalcev. Ti so se potem na svoji poti proti severovzhodu večinoma izgubili v pesku. Ta nenavadni pojav opazujemo lahko še danes — ne pri velikih plemenih — pač pa pri družinah, ki se izseljujejo v Saudsko Arabijo, kjer tvorijo bistvo delavskih množic.

Danes, v dvajsetem stoletju, je izseljevanje prostovoljno, nekoč pa so kralji sami organizirali izbiranje »odvečnih« ljudi in jih poslali v izgnanstvo. Plemena, pregnana z velikodušne zemlje, so se združila z ljudstvom Alžirije in Hejaza. Dolga stoletja so skušali osvojiti njihovo

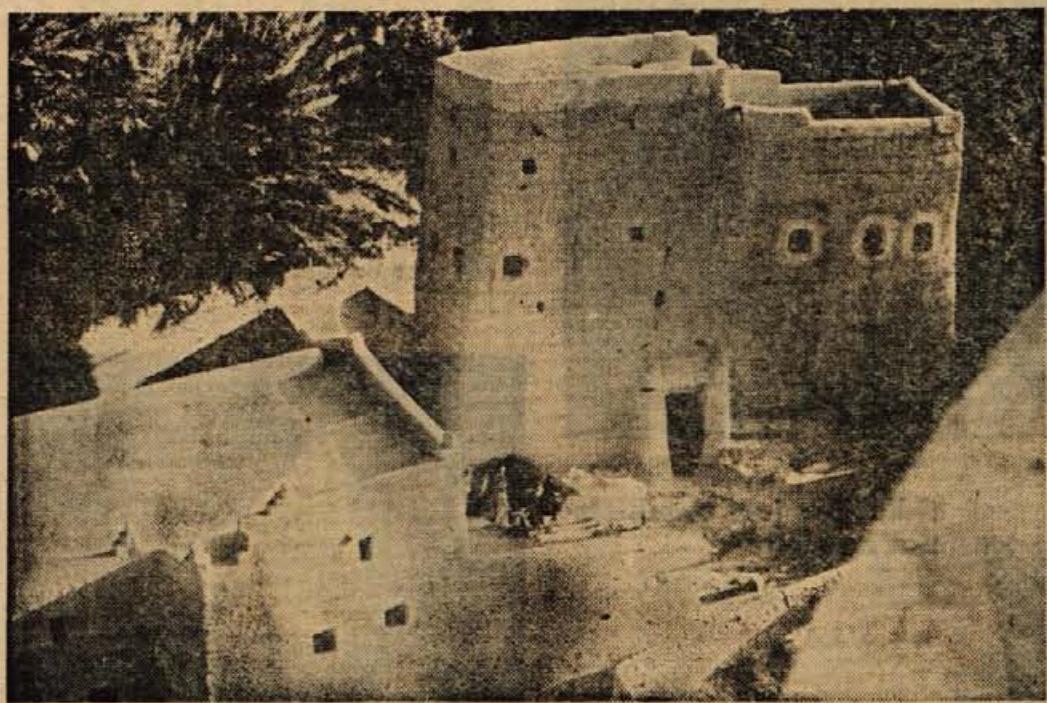
vo prvo domovino. Napadi, ki so prihajali iz puščave so bili vedno številnejši in bolj in bolj preteči. Skalnata pregra Hadjurja ni več zadostovala obrambi sabskega kraljestva. Zato pa so vz dolž te naravne zaprake zgradili vrsto obrambnih utrdb.

Medtem pa je z zahoda vdrl v Jemen neki drug narod. Etiopsko cesarstvo je preplavilo afriške meje in napravilo iz Jemena svojo najbogejšo provinco. Leta 631 je vojska mladega Mohamedovega brantrance — Alija obsla Hadjur in podala Islam jemenskim koptom (posebna verska sekta).

Ze v 10. stoletju je Jemen dobil ponovno svojo neodvisnost in se gosteje naselil. Izgnani ljudje so se vračali, zgodovinski krog se je ponovno začel. Starodavni utrdbam na Hadjurju so se pridružile trdnjave, ki so imale nalogo braniti doline rek, po katerih so vdiral severna nomadska plemena.

Ta naravna pregra je bila posebno učinkovita leta 1927, ko je Ibn Saud zadel v »Maginotovo liniju« in je ni mogel predreti. Moral je izprazniti niže ležeče doline reke More in pod angleškim pritiskom priznati Jemen za suvereno državo.

Pod vladom Imamom Jahyaha in Ahmeda je Jemen odločeno odklonil sleherno tuje vmešavanje. Djebel Hadjurja ne bi nikoli mogle odkriti in ga tudi niso arheološke misije, zato je vsako datiranje nastanka teh stotin utrjenih gradov netočno.

Kmečko poslopje v Jemenu

trdnjave

Skoraj neverjetna se nam zdi domneva, da bi te zgradbe segale nazaj v visoko antiko. Zadostuje samo primerjava fotografij Djebel Hadjurja in fotografij, posnetih nekaj kilometrov proč od Najvana: po napisih sodeč nam slednje brez droma prikazujejo himiaritske ruševine. Himiritski zidovi so bili sestavljeni iz ogromnih kamnitih blokov, ki so bili natančno in dovršeno obdelani, ter pogosto okrašeni z napisimi. V Hadjurju pa ni ničesar takega. Stavba je mnogo slabše oskrbovana. V njej nismo nikoli mogli odkriti kaj antičnega.

Odsotnost vsakega simboličnega okrasja nam je odkrila važno dejstvo: te konstrukcije so nastale verjetno šele po vdoru islama. V njih sarnih in v njihovi legi pa tiči oživitev nekaterih podrobnosti, ki so bile nekoč last Salomonovega svetišča. Celo v zgradbah samih so opazni elementi najrazličnejših dob. Nekateri so davni ostanki prvih stoletij naše ere.

Verjetno je torej, da so ti gradovi in trdnjave, po svoji sedanji zunanjosti, samo vrsta vojaških arhitektur, ki so jih neprestano obnavljali in dopolnjevali. Njihova zunanja podoba se je spremenjala, temelji pa so ostali vedno enaki. Nekatere teh zgradb so antičnega izvora, drugi zopet ne, vse pa hranijo neki posebni stil, značilen samo za ta del zemeljske oble: nekakšno zmes gradivo našega srednjega veka in tradicionalnih muslimanskih bivališč.

Potovali smo dalje proti vzhodu. Na robu velike puščave Roba-el Khahi smo odkrili krajeno arhitekturo, ki jo močno poudarjata njena moderna linija in čudovita vitkost njenih zgradb. Kamen je tod izginil, hiše in ostala poslopja so zgrajena iz ilovice, pomešane z rezanicami. Zidovi so debeli več kot trideset centimetrov, napravljeni pa so iz tankih in širokih opek, posušenih na soncu in povezanih med seboj z vlažno zemljo. Vse to pa prekriva malta v dolgih vodoravnih trakovih, ki se lahkotno širijo proti kotom na zidu. Ogrodja sten in stropov so izdelana iz palmovih debel.

Vse te hiše se zdijo najpogosteje kot visoki valjasti ali četverokotni stolpi, ki se proti vrhu nekoliko stanišajo. Nekatere imajo tudi po šest nadstropij; več pa jih polžasto stopnišče. Zidovi iz zemlje zelo dobro hranijo njihove prebivalce pred vročino podnevi; tudi nočni puščavski zrak ne more prodreti v zbe teh bivališč, kjer neprestano vlada prijetna temperatura 18 do 20 stopinj.

Načrti teh hiš so dokaj čudni, to so — ali enostavni osamljeni stolpi — ali skupine večih zgradb, k so med seboj povezane z dvoriščem ali ograjo. Na zidovih, ki obdajajo dvorišče, je pogosto ozka »pot za obhod straže«, še pogosteje pa je na njih vejeve, ki jih varuje pred neurji. Grob napačno lečuje predzadnje nadstropje v stolpu od ostalih. Zadnje nadstropje pa pokriva samo tretjino celotne površine stolpa. Pravzaprav je to samo soba za stražarja. Zobčast nadzidek v arabskem slogu predstavlja krono veličastne zgradbe.

Na neki način so vse te ogromne konstrukcije (nekatere so visoke tudi do 30 metrov) ugovor zoper minljiv material gradov na Hadjurju. Tu so se graditelji povsem svobodno prepustili svoji fantaziji in izbirali pripravnješi in trajnejši material. Ta bivališča se široko odpirajo na vrtovne polje in pašnike.

Vse te zgradbe — trdno delo človeških rok, stoe ob reki, ki jih združuje in ločuje, vse obenem. Zaradi take lege so na obeh bregovih reke nastala mesta — ulice. Najbolj znane se razprostirajo celo 15 kilometrov daleč.

Tako so v tej edini pokrajini, naravam zgodovina zavojevalcev in cvetoče gospodarstvo nekega stoletja, podarili ljudem iste rase in iste civilizacije, arhitekture spremembe, ki so njihova mesta in vasi spremenile v množico med seboj popolnoma različnih spomenikov.

Zaman bi izbirali med južno-arabskim arhitektonskim slogom in kateremkoli drugim, ker skuša vsak uresničiti željo, da bi podali kar najbolj natančno, sredi naravnega okolja, vso vrednost svoje arhitekture in njenih ustvarjalcev, ki so jih vodili moralno in religiozni principi in ki so svoja dela vedno poskušali združiti s fantastično pokrajino ...

„(prelepa) GORENJSKA“ danes in včeraj

1

Ona je bila petošolka: prikupen prirknjen nosek, sentimentalne piave oči, kuštravi plavi lasje, aprilski veter v plapolajočem krilu, težka aktovka v nežni rotici, lepo popisani zvezki v njej, slika Kirka Douglasa v enem izmed njih.

On je bil sedmošolec: plah, močan fanté, skmetov doma, športnik; ponošene dolge hlače namesto kavbojk, soršičen kruh in jabolko za malico, velike in boječe oči, rdečica na obrazu, nenovljene roke z žulji.

Ona je bila edinka.

On je bil edinec.

Ona je imela mamo, ki ni bila v službi, in očeta, ki je bil v dobri službi.

On je imel samo mamo, ki je delala, in staro mamo, ki je komaj še kaj pobrkljala okrog hiše.

Ona ga je imela rada: april v njenih plavih očeh in kuštravih laseh je bil lepši, če je bil on v bližini.

On jo je imel rad: še bolj je zardel, če je bil v njeni bližini, in še bolj plah, še bolj tih je bil takrat, ko jo je videl, srečal, gledal, jo pospremil domov.

Ona ga je imela rada. Zelo.

On jo je imel rad. Zelo.

Ta njun april, ko jo je s strahom in z neznanstvenim hrepenjem srečaval v hodniku med odmorom, ko jo je skoraj molče spremjal domov, ko je ni poljubil in je ni prijet za roko, je bil čisto poseben, enkraten, topel, nemiren april. In še maj in del junija. Do konca šole. Do košnje, ko je pokošena trava v rosnih jutrih řepetala njeno ime.

On je med počitnicami kosil, žel, oral, krmil živino, šel v nedeljah k maši in v kino.

Ona je bila na morju.

Jeseni je imela v šolskem zvezku poleg Kirka Douglasa še eno sliko.

2

Ona je bila na plesu. S prijateljicami. Oblekla je najlepšo obleko, prvič si je pordečila ustnice, skrbno si je uredila lase.

On je bil na plesu. S prijateljem. Imel je skrbno zlikano temno obleko, belo srajco, elegantno kravato, nekaj sivih las.

Ona je bila lepa, mlada.

On je bil lep, postaven, prijetno je govoril, znal se je obnašati v družbi.

Prišel jo je poprosit za ples.

Ona je žarela od sreče.

Potem se je sprehajala. Večkrat. Pogosto.

On z njo. Ob njej. Držal jo je za roko in ji pripovedoval razburljive dogodke iz svojega življenja, ji govoril o službi, denarju, izletih, avtomobilu, skupni prihodnosti.

Zanjo je bil on vse. Bila je zelo srečna.

Zanj ona ni bila vse. Imel je ženo in sina in lep prstan z dragim kamnom. Imel je ženo in njo in še katero.

Potem je bila ona zelo nesrečna.

ONA IN ON

3

Ona je sedela v kavarni in brala X-100.

On je sedel pri sosednji mizi in pil konjak.

Oba sta se doigračila.

On jo je vztrajno gledal in ugotovil, da ima lepe oči, lepe noge in sploh dobro postavo. Načočil je še en konjak.

Ona ga je včasih, »mimogrede« pogledala. Prenehala je z branjem, zdolgočaseno zazehala in naročila vermut.

On je naročil še en vermut zanjo in še en konjak zase in jo poprosil, če lahko prisede.

Ona ni imela nič proti.

Potem sta pila in se pogovarjala in večerjala.

On jo je spraševal nepomembne stvari in ji pripovedoval zgodbice.

Ona si je izmišljala zgodbice in mu jih pripovedovala.

On je zamudil zadnji vlak.

Ona zadnji avtobus.

Zjutraj sta si pred hotelom hladno segla v roke.

Ona je rekla, da bi ga še rada videla. Dala mu je naslov in telefonsko številko.

On je ni več srečal. Za Novo leto, dolgo po tem, pa ji je z vočilnico zažezel mnogo sreče.

Tudi ona njemu.

Mnogo sreče.

toute la SERRUR
...la Renaissance

...la Renaissance
ance à nos jours

MERCEDES-BENZ

DECORATION

Janko in Metka

Na robu skladišča velikega lesnega podjetja je v stari čuvajski hišici živel ubog lesni delavec. Imel je dva otroka, Janka in Metko. Z ženo sta bila ločena. Ker je bil dopoldne na šitu, popoldne pa je hodil fušat, ni utegnil paziti in skrbeti zanju, občina in podjetje za varstvo otrok tudi nista našla sredstev, pa se je drugič poročil. Pa ni imel sreče. Mačeha je bila otrokomu vse drugo, samo ne mati. Ni hodila v šolo na roditeljske sestanke, njune doklade je porabila za svoj luksuz, očetu pa lagala, kakšna huligana sta otroka. Saj veste, kako je naposled ukazala možu, naj ju odvede globoko v gozd in ju tam pusti. Toda Janko je bil dober tabornik in je vselej našel pot domov. Sele tedaj, ko ju je zapeljani oče odpeljal s kamionom v gozdove sosednje komune, sta se popolnoma izgubila. Tretji dan, ko sta bila že skrajno izmučena in lačna, sta zagledala v daljavi majhno vikend hišico. Pohitela sta z zadnjimi močmi proti njej. Kako pa sta se začudila, videč, da je hišica grajena iz leške čokolade, streha pa pokrita z lučkami. Janko je takoj odkrnil kos sladke televizijske antene, Metka pa je odlomlila košček medene električne instalacije. Tako pa sta zaslišala iz hišice glas: »Kdo ima tako usta, da mi mojo anteno hrusta?« Po teh besedah je stopila iz hišice stara, sklučena žena s cevjo od sesalca za prah v roki in požugala otrokomu. Bila je penzionirana čaravnica. Vikend hišico iz leške čokolade in lučk je zgradila nalač, da bi z njo privabljala otroke za svoje hudobne namene, kajti s svojo pokojnino si ni mogla privoščiti mesa. Pograbiла je ubogega Janka in ga zaprla v dnevno sobo, Metki pa je ukazala, naj mu kuha njegove najljubše jedi. Povedala je deklisi, da ji bo bratca pojedla, samo prej naj se maio oddebeli. Janko je moral cele dneve prečepeti pred televizorjem in se za zajtrk basati s salamo, mesnim doručkom in zemljami, za kosilo in večerjo pa je pospravil cele gore rezekov in pudinga. Vsak dan je moral Janko pokazati hudobni stariki prst, kako je že debel. Janko pa ji je namesto prsta pomolil palčko od lučke. Čaravnici so od starosti že opešale oči, socialno zavarovanje ji ni oskrbelo dobrih očal, pa ni videla, da je trska, temveč je mislila, da res tiplje dečkov prst. Po treh tednih je čaravnica obupala, da bi se Janko sploh kdaj zredil. Sklenila je, da ga bo kar pojedila, čeprav je še suh. Metki je naročila, naj zakuri peč, zleze vanjo in pogleda, če je že dovolj razbeljena. Metka je zaslužila, kaj čaravnica misli, zato ji je odgovorila: »Saj ne znam tega, ker imamo pri nas doma samo električni štedilnik. Dajte, pokažite mi, kako se to naredi.« Čaravnica se je razjedila, nekaj je še pogodrnila, kakšne so te današnje gospodinjske pomočnice, vendor ji je pokazala. Metka jo je urno porinila v peč in zaprla za njo železna vrata, čeznjem pa dala še zapah. Stekla je k Janku in ga komaj odtrgalna od televizorja, ker je bila na sporednu ravno nogometna tekma. Med tem je čaravnica v peči že zgorela. Otroka sta dolgo tuhtala, kako bi našla pot do doma. Janko je nazadnje pogruntal rešitev. Ko je prišel prvi, ni hotel poslati po pošti načrtnine za televizor in res se je na vratih kmalu povabil inkasant, da bi izterjal dolg. Bratec in sestrica sta mu postregla s kavico in rade volijo jima je pokazal pot iz gozda. Oče je bil nepopisno vesel, ko ju je zagledal. Z mačeho se je v tem, ko sta bila Janko in Metka pri čaravnici, ločil. Sedaj so vsi trije lepo mirno živeli. Nič več niso trplili pomanjkanja. Nadjemina za čarovično vikend hišico, ki so jo oddajali inozemskim turistom, jim je zadoščala za vse potrebe, všeči za fička, ki so ga kmalu vzeli na kredit. Jaz sem jim šel za prvega poroka in prav zato lahko o vsej stvari tako verodostojno poročam...«

Dr. Kuhumčandrafufuj si je obriral potno čelo, se ves nesrečen popel na gorniški oder, razgrnil pred sabo papirje, s plahim pogledom premeril nabito polno dvorano marsovskega državnega sveta, srknil iz kozarca, se odločil, odkašjal in pričel:

»Spoštovani predsednik, cenjeni člani marsovske vlade, dovolite mi, da vas na kratko seznamim z dosedanjimi rezultati proučevanja planeta Zemlje, kakor ga imenujejo njegovi dvonožni prebivalci, ki so, o tem ni nikakega dvoma, vodilna bitja tega nenavadnega in edinstvenega sveta. Pred letom dni ste odobrili precejšnja sredstva za odkrivanje Zemljinih skrivnosti in zdaj upravičeno pričakujete sadov. Toda —«

Marsovski doktor je zlezel v dve gubi, ko je potro povzel:

»Toda priznati moram, da kljub zagrenemu delu in silnim naporom najmodrejših glav našega planeta danes nič več ne vemo o Zemlji kot lani, ko se nam je prvč posrečilo stopiti v stik z njenimi mislečimi otroki.«

kov amaterjev, ki jo je prestregel naš sprejemnik, upravlja z vozili tudi živali, predvsem osli, biki, koze, gosi in neko neznano bitje, ki ga Gorenjci imenujejo 'Hudič'. To bitje nam sploh dela veliko težav, kajti v življenju Gorenjev se pojavi ob vsaki priliki, po navadi v skupinah po sto in tristo. Je kosmato in zeleno. Naši znanstveniki se močno nagibajo k domnevi, da so Gorenjci trošpolni, da poznajo moške, ženske in hudiče. Hudič za volantom bi torej še nekako razumeli, toda kako razložiti dejstvo, da vsak drugi avto vozi osel in vsakega tretjega bik ali koza?

»Se bolj nas bega očitno spreminja spola. Kot kaže, je Gorenjec nekaj časa moški, potem pa se kar na lepem prelevi v hudiča. Recimo: prestregli smo govor med nekim uglednim Gorenjcem in njegovim podrejenim. Slednji je svojega šefa vztrajno imenoval 'tovariš direktor', kar je vsekakor oznaka za bitje moškega spola. Ko pa se je poslovil in odšel, smo ga slišali praviti prijatelju: 'Ta hudič mi noče dati dopusta'.

Poročilo

V dvorani je zavladala mučna tišina. Znanstvenik se je v zadregi prestopil in zmedeno nadaljeval:

»Kot veste, je slavni inženir Bulubenfeketeferaj izumil silno precizno napravo, s pomočjo katere je moč prestrezati govorico kateregakoli mislečega bitja v bližnjem vesolju. Tudi veste, da smo prav s tem instrumentom odkrili, da žive na našem najbližjem planetu nam podobna bitja. Dalje vam je znano, da so naši ježiskovalci kmalu razvozali govorico Zemljjanov. Po odobritvi potrebnih finančnih sredstev je naša ekipa le še usmerila antene tega čudovitega aparata na tisto točko Zemljiane površine, od koder je sprejem najjasnejši in najrazločnejši, in nato skrbno beležila vse pogovore, vse besede neznanih bitij, ki jih naše oko sploh še ni videlo, ali o katerih smo kanili izvedeti vse, kar je za spoznavanje nekega sveta potrebno.«

Dr. Kuhum... itd. je obupano zamahnal z roko, ko je izjavil:

»Odkrili smo, da je ta košček Zemlje, ki smo mu skozi leto in dan prisluškovali — njegovi prebivalci mu pravijo Gorenjska — do pičice enak našemu planetu, z istimi rastlinami in živalmi, s podobnim načinom življenja in navadami. In vendor —«

Doktor je zaril kočene prste v sive lase:

»In vendor tega sveta nismo mogli razumeti, naša podoba o njem je postajala iz dneva v dan bolj popačena, zmedena. Skratka, dalj ko smo poslušali te takoj imenovane Gorenjce, manj smo o njih vedeli.

»Vzemimo na primer promet. Podoben je našemu, le da ima njihov avto štiri kolse in da so na cestah luknje. Toda sočet po govorici večine šoferjev in vozni-

»Kaj vpliva na to nenavadno spremembu spola, ne vemo za trdno. Nekateri se nagibajo k misli, da je kriva neka zemeljska pijača, ki je pri nas ne poznamo. Gorenjci ji pravijo 'snops', 'slivovka', 'žganje', 'vino', 'pelinkovec' in še kakih ducati nazivov bi lahko nastel. Nismo mogli ugotoviti, ali gre za eno in isto pijačo, toda po nekaterih znakih sodeč prav ona vpliva na spremembbo v hudiča. Namreč, veliko žena zjutraj kliče svoje zakonske tovarische 'Francelj', 'Jože', 'Janez' in podobno, kar so vsi nazivi za osebe moškega spola. Toda zvečer, ko se vsi ti Franceljni, Jožeti in Janezi vrnejo domov iz neke ustanove, kjer točijo zgoraj omenjene pijače in ki ji pravijo 'gostilna', 'ostaria' in tako dalje. — jih žene pričajo z besedami: 'Ti hudič, ti, si se ga spet nažrl!' Sele po prespani noči se hudič, kot kaže, ponovno prelevi v moškega, včasih pa v mačka, kar nas seveda še bolj bega.

»Tudi žene pogosto spreminja spol in celo človeško podobo. Možje, zlasti kadar so v obliki hudiča, jim pravijo koze, včasih pa se njihove žene sprevržejo v mucke in miške. Ta biološka zmeda je nekaj takoj neverjetnega in pošastnega, da bo lahko še ekspedicija na Zemljo na samem kraju ugotovila znanstveno resnico.

»Toliko za uvod. V nadaljevanju svojega poročila vam bom podrobneje orisal še druge plati življenja na Zemlji, toda že vnaprej vas opozarjam, da je zmeda še večja, zlasti v gospodarstvu, cehah, šoljanju in podobnem. Za zdaj bi le prosil delovnega predsednika, spoštovanega Zazukazarivija, da sejo prekine za pol ure, kajti zdi se mi, da smo prav vsi potrebni poštenega odmora in oddiha od te mračne zemeljske more.«

CEUK V TRANZISTORJU

O črnemu v ujetništvu — na svobodi, se je v 19. stoletju mislilo, kakor o otroku, ki je srečen, ker živi, živi v bedi z veselo pesmijo, kot o malom črnem Sambu, ki ga zanimajo palačinke, a ne palače. Toda črni človek, večni suženj je v gorah, na plantažah v pesem vnašal svoje bolečine in muke, svojo nesrečo in redke trenutke mladosti, zmes senzualne ekstaze in občasne religiozne egzaltacije. Pred duhovno pesmijo in pesmijo o veselju pa je nastala pesem o življenju, o delu.

Ko je črnci zapustil deželo in prišel v kraje, ki jih je pokojni E. Franklin Frazier imenoval »mesta uničenja« je bil samo uničevan, če je verjel, da ga beli svet imenuje črnih. Človek lahko gleda na uničevanje in smrt, neprizadeto in filozofsko, mora si celo prizadavati, da bi bil tak, zakaj odkar verno za človeka, je večina človeštva najboljša prav v tem. Ne more pa biti dovoljeno, da bi bili spočetniki uničevanja tudi nedolžni. Nedolžnost, to je ravno hudo delstvo.

Črnci so morali torej priznati, da žive, čeprav je preteklo že sto let osvobodite — še vedno na nekakšnem samotrem otoku gospodarske ogroženosti in to sredi širnega oceana materialne blaginje. Črnci stope še vedno na najnižjem klinu gospodarske lestvice, žive v dveh koncentričnih krogih segregacije. V enem izmed teh krogov so ujeti zaradi barve svoje polti; drugi pa jih uklepa v posebno kulturo — kulturo revščine. Povprečni črnci se rodijo v revščini in pomanjkanju. V boju, da bi se rešil teh razmer pa ga ovira rasna diskriminacija. Običajna šolska izobrazba mu ni dostopna, normalnih družbenih in gospodarskih priložnosti zanj ni. Ko skuša odkriti kakšno priložnost, mu povedo, naj si pomaga z lastnimi vezalkami — a ta nasvet ne upošteva dejstva, da je črnci bos.

Leta 1963 je večina ameriškega delovnega prebivalstva že pozabila na veliko krizo ali pa sploh ni nikoli vedela zanje. Počasno, a stalno naraščanje brezposelnosti je sicer prizadelo belo delovno silo, a vendar ne več kot enega človeka na dvajset prebivalcev. To pa ni veljalo za črnce. Brezposelnih je bilo več kot dvačpolkrat toliko kot belcev in njihov povprečni dohodek je znašal komaj polovico dohodka belcev. Veliko belih Američanov — ki imajo sicer dobro voljo — ne pozna pomiselkov glede gospodarskega izkorisčanja. Obžalujejo predsodke, trpe pa gospodarske krivice, ali se zanje ne zmenijo. Črnci pa vedo, da sta eno in drugo zlo v zločestem sorodstvu. To vedo zato, ker so zaposleni na delovnih mestih, najemajo jih, kjer plača ne dosega življenske ravni. Zavedajo se, da ni zgolj zemljepisno naključje, da so plače na Jugu znatno nižje kakor na Severu. Cedalje večje število zaposlenih temnopoltih žena ni nič novega. Povprečna črnska je moralna vedno delati, da je lahko preživila svojo družino.

Ko se je bližalo leto 1963, se je črncem zadelo, da so se v zvezi z gospodarsko strukturo spremenile tudi možnosti zaposlitve; službe so dali na rešeto. Črncem so prihranili najslabše plačana mesta in najbolj kočljive službe. Ce so skušali doseči kak drugačen položaj, jih je zavrgla pregrada rasne diskriminacije. Ko je prišlo poletje, je črni Američan videl in občutil toliko brezposelnosti, kot še nikoli prej. Enakopravnost je pomnila človeško dostojanstvo, to pa je terjalo službo in plačo, ki je zaledla do konca tedna.

Gospodarski problem črncev je še bolj zapolnil nastanek in razvoj avtomatizacije. Ker morajo zaradi rasne diskriminacije in pomanjkanja šolske izobrazbe opravljati nekvalificirano in polkvalificirano delo, jih je prve prizadel razvoj sodobne tehnologije. Črnci so predobro zavedajo, da ni programa za prekvalifikacijo, ki bi jim omogočil, da bi se spoprijeli s tem težavnim problemom.

Simbol črncem nedostopne zaposlitve so bila gradbena dela. Njim, katerih suženjsko delo je pomagalo zgraditi državo, so njihovi gospodarji, pa tudi delavske zveze, povedali, da zanje v tej industriji ni mesta. Mestna, državna in zvezna poslopja so stala milijarde, ki so jih z davki pomagali graditi tudi črnci, ne da bi se bili mogli pri gradnji teh stavb česarkoli poslužiti. Nihče, kdor je videl drzne mostove, velike divorce, močne doke in obsežne tovarne na ameriškem jugu, ni mogel podvomiti v gradbene sposobnosti črncev, če bi le imali priložnost, da se izuze. Samo očitna, neizprosna in surova rasna diskriminacija, jih je izključila od te zaposlitve. Črnci, ki so se že leta in leta zavedali, da niso zares svo-

Črna paleta

bodni prebrodili iz svojega nedejavnega mrtvila — jih je mrzlo, spreletela zavest, da je preteklo že sto let, odkar je Lincoln s podpisom zajamčil njihovo svobodo.

Ta mejniki — obletnica osvoboditve je bil razlog, da so se zganili — in ta razlog je tako preprost, in očiten, da so morali malone stopiti krank nazaj, da so ga videli.

Po preprosti logiki je bilo jasno, da bo imela ta stota obletnica pomen samo tedaj, če v njej ne bomo videli proslave, temveč komemoracijo edinega trenutka v ameriški zgodovini, ko so pri tem spomniti dejstva, da morajo nadaljevati pot proti ciljem, izraženim v uvodnem delu ustave, v ustavi sami, v zakonu o pravicah (Bill of Rights) ter v trinajstem, štirinajstem in petnajstem dopolnilnem zakonu.

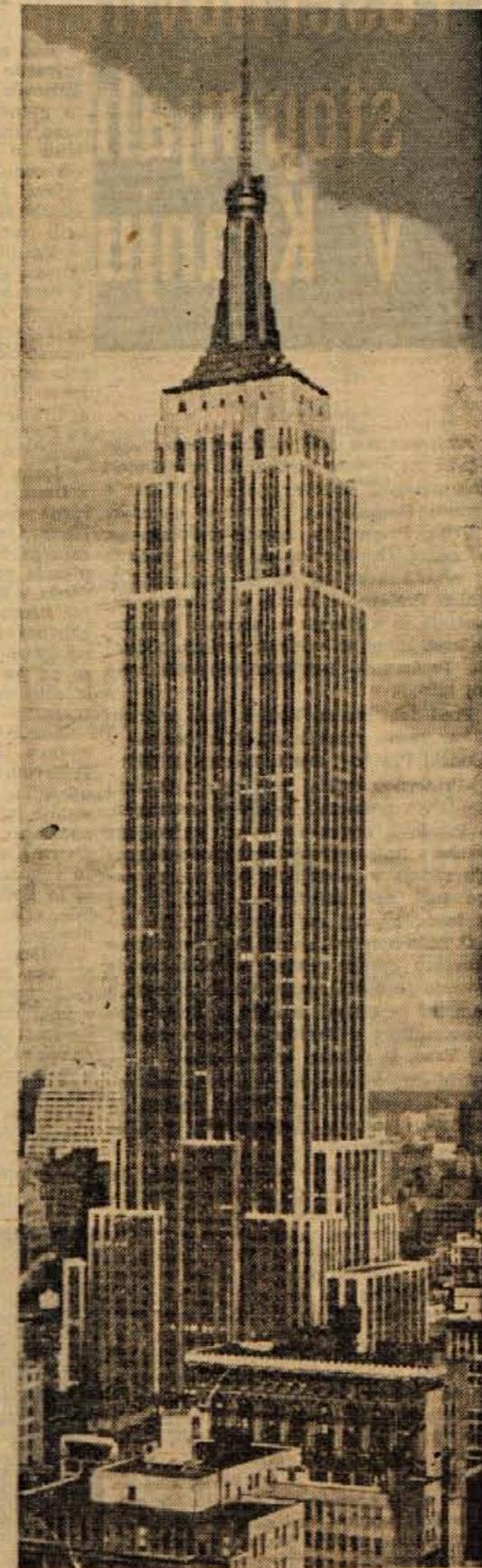
Vendar tudi vse te sile skupaj ne bi bile mogle sprožiti mogočne in v splošnem nekrvave revolucije, če ne bi črnci uporabili filozofije in metode vredne svojih ciljev. Nenasilna, neposredna akcija ni doma v Ameriki, a si je v tej deželi našla naravni dom, saj je pri nas odklanjanje sodelovanja s krivico, že stara in častna tradicija in je tu krščansko usmiljenje zapisano v glavah in srčih vseh poštenih ljudi. Nenasilen odpor je doživel svojo preizkušnjo v Montgomeriju pozimi leta 1955–56 in se je po vsem Jugu v osmih naslednjih letih še okreplil. Kasneje pa je postal logična sila v največji množični — križarski vojni za svobodo.

Nenasilje je močno in pravično orožje. To orožje je edinstveno v zgodovini. Reže, a ne rani ter požalhtni človeka, ki ga vihti. To je meč, ki zdravi. Nenasilna direktna akcija je praktično in moralno dopolnilo črnskemu kriku po pravičnosti. Izkazalo se je, da lahko z njim zmagaš v bitki, ne da bi izgubil vojno — zato je postalо zmagovalna taktika črnske revolucije v letu 1963.

Nobena razprava o vplivih, ki so oblikovali mišljenje črncev v letu 1963, ne bi bila popolna, če ne bi upoštevala odnosa med črnsko revolucijo in mednarodnimi dogodki. Črnci so pri vseh prijetijah politike hladne vojne videli, kako je njihova vlada več kot enkrat prispevala prav do roba nuklearnega sponada. Amerika se je vedno opravičevala, ko je tvegala uničenje človeškega rodu, da je pripravljena storiti pač karkoli, same da reši svobodo. Črncem pa ta pripravljenost za heroične ukrepe v obrambo svobode ni pomnila ničesar, ali je vsaj postala tragično šibka, ko je bila svoboda samih ogrožena. Resda črnci niso tako sebični, vendar je bilo le precej bridke ironije v tem, da se ZDA bori za svobojo tujih dežel, ne more pa je zagotoviti svojim prebivalcem.

Ceprav so črnci zdaj tudi že v Beli hiši, so ostale sanje množič še dalje neizpolnjene. Črnci so spoznali, da jim opnują isto kost, katero so jim belci metali že prej, samo da so jim jo tokrat spodobno servirali na pladnju.

Črnci so videli, da črni državnički glasujejo v Združenih narodih o življensko pomembnih vprašanjih — pa tudi to, da v številnih mestih domovine nimajo dostopa na volišče. Črnci so videli, da črni kralji in oblastniki vladajo v palatah (črni rasizem — bela barva je lepa, če je čisto bela — umazanijo je treba odstraniti — in barva je ČISTO BELA), oni sami pa so obsojeni na to, da se iz manjših getov selijo v večje. Ko so opazovali dramatični napredek črncev po vsem svetu, so videli, kako je raven potrošnje doma presegla vse, so se črnci odločno dvignili in zahtevali zase delež oblasti in življenske razmere — primerne ameriškim razmeram, ne pa zastarem merilom kolonialne revščine.

Amerike

Po Prešernovih stopinjah v Kranju

(Nadaljevanje)

Na jesen leta 1948 so Kranjčani zvezeli prav neprijetno novico, da se nekateri prešernoslovc dogovarjajo z arhitektom prenosu Prešernovih posmrtnih ostankov v Vrbo. Prepričljiv ugovor podpisanega,

kar zastopnika Kranja, na eni od zadnjih sej republiškega odbora za proslavo 100-letnice Prešernove smrti, je že toliko začel, da se o izkolu in prenosu pesnikovih kosti nikoli ni več razpravljalo. Odslej ima Prešernovo neiztrohnjeno srce spet svoj mir...

Pred tem pa so listi o tem prekopu že kar resno razpravljali. Kar berimo v »Ljudski Pravici«, dne 6. februarja 1949:

»Prešernov rojstni kraj bo s prenosom pesnikovih posmrtnih ostankov preurejen.«

Proslava stotejnice smrti največjega človeka v našem preteklem narodnem razvoju zadaja v jubilejnem letu velike zaloge tudi naši arhitekti. Tudi v tej umetniški panogi naj izrazijo velike zamisli naše spoštovanje in hvaljenost pesnikovemu geniju. Smer arhitektovskega sprovažanja je z odločitvijo, da se prenesajo posmrtni pesnikovi ostanki iz dosedanja počivališča v Kranju v njegov rojstni kraj Vrbo, že nekako opredeljena.

Arhitekt, ki mu je bila zaupana vdilna vloga pri tem delikatnem posegu, je v začetku januarja 1949, povedal v »Tovarišu« sledete:

»Orodjenja misel v vrsti teh nalog je brez dvoma ona, ki naj ostvari polno arhitekturno lepoto, osnovani na visoki idejni ravni, poslednjega pesnikovega počivališča v njegovi rojstni vasi Vrbi. Odločitev da naj se prenese pesnikov grob iz Kranja v Vrbo, izgleda na prvi pogled modra neosnovana in ne dovolj utemeljena. Vendar govorje zanje tehni razlogi, ki bodo postali povsem razumljivi šele zanemcem. Vrba, poveljana s pesnikovo rojstno hišo in grobom, bo postala osečna slovenska romanska pot. Se bolj ko došle bodo tja prihajali vsi, ki bodo hoteli živo občutiti pesnikovo prisotnost.«

Toda vsi ti načrti so ne srečo, že predelost, zgolj spomin. In opomini Kranju, da se bolj posveti vso skrb in ljubezen Prešernovemu grobu. Treba je poskrbeti za zimsko zaščito, še prej pa za konzervacijo že močno razpočanega kamna. Napis bi moral biti vedno znova pozlačen. Okolina pa boj skrbno negovana kot dolej. Tudi prostor prvega pesnikovega groba mora biti že to pomlad označen s cvetlično gredico. Izkazati se moramo vredni zaupanja, ki nam je bil izkazano s tem, da so bili načrti o prenosu groba v Vrbo, opuščeni.

Kako je bilo s Prešernovo pesniško zapuščino?

Eno najbolj gremkih poglavij slovenske literarne zgodovine je sum o požigu Prešernovih rokopisov, ki jih je pesnik skoro gotovo moral precej imeti v svojem kranjskem stanovanju. Zagonetne okoliščine in nasprotjučna sporočila Prešernovih sodobnikov o tej vsekakor še vedno nejasni zadavi, nas vedno znova in znova spodbujajo na pot, da bi že vendarle odkrili resnico in nikomur delali krivice.

Vse pa tako kaže, ker je minilo že do sti več kot sto let, da je upa kaj malo. A draži iskanja je vendarle močnejša kot črep. Zato smo nanizali toliko poročil, za katere le stežka rečemo, da so hote nerenesična. Do takih protislovij je utegnilo prti pač zaradi človeških slabosti in zmot. Težko je danes, po tolikih letih soditi. Dokončne sodbe o usodi Prešernove literarne zapuščine si zato ne tvegamo spregoroviti.

Josip Jurčič je 9. maja leta 1866 pisal z Dunaja, kar je o požigu Prešernove literarne ostaline, tamkaj izvedel: »Gospa Honova mi je tudi pripovedovala, da je rajnega Smolet sin, ki je bil za prvega pisarja pri pesniku ves čas njegovega bivanja v Kranju, rekel njej: kako sem bil jaz neumen, da, ko je Prešeren lezel na smrtni postelji, nisem pobral njegovih rokopisov, kar bi blago storil; potlej so pa po njegovej smrti knjige in pisma iz sobe nekam ven nesli, v velikej rjuhi zavezane.«

Tomaž Pirc, ranocelnik kranjski, ki je v času bolezni skoro vsak dan bil pri Prešernu, je pripovedoval Franu Levcu, uredniku Ljubljanskega Zvona, kako je zadnje tri dni, ko je pesnik že popolnoma onemogoč in opešal iz prve sobe njegova sestra Katra, knjige in »Šrifte« ven nosila in v kuhinji žgala. »Misil sem si pač, da je to Dagarin ukazal, a moja dolžnost ni bila, vtikati se v stvar, ki me nič brigala ni.«

Viljem Killer, kranjski trgovec, ki je bil vse zadnje leto skoro vsak večer s Prešernom v gostilni »pri Stari pošti« ali v kaki drugi, je Levcu pripovedoval, da: »je imel pesnik v svojem stanovanju predalnik (Schubkasten) s štirimi predalimi. V teh predalih je hraniči svoje spise v precejšnjem nerodu. Tam notri so bili spravljeni vsi njegovi rokopisi. Imel je navado, da je vse pesmi, vse zabavljice, vse dobre dovitje pisal na liste, četri pole obsegajoče. Te je metal v one predale in

vim v svoji štacuni. Čez nekaj dni opazim, da so pomočniki iz enega že trgali listice in zavijali vanjo trgovski drobiž. Drug zvezek sem nekam založil.«

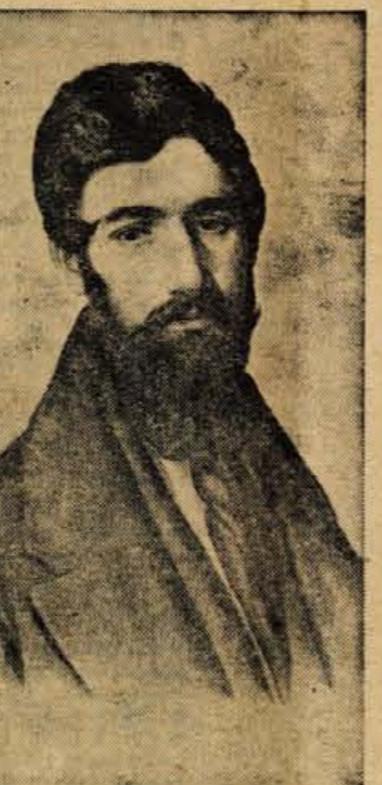
Malo drugače se povedati o nesrečnem dogovoru prijatelj Prešernov in sošed njenog kovač Franc Gogala:

»Da bi bil Dagarin ukazal sežgati tega kaj, kar je Prešeren pisal, to ni res! To so si ljudje poznaje izmisli. O Prešernovi smerti o tem ni nikdo nič vedel. Slišal pa sem od tiskanih bukev, kar je več tacih zapeljivih in zoper vero Prešeren imel, da je Dagarin dal bolniku svet; da je najbolje, naj jih sezgo. Prašali so ga tehtant, če je pri volji, in je bil. Potem jih je sestra Katra, ki ga je gospodinjila, takoj na Prešernovem domu sežgala, tiste bukev.«

Ko že Gogala tako poudarja, da so le bukev požgali, je priložnost, da še par besed o tem požigalskem bespregovimo. Ne le v srednjem veku, že tudi v prvi polovici preteklega stoletja, je bilo kar splošno v navadi sežgjanje posvetnih in skrivovarskih knjig. Lahko bi celo trdili, da ta bolezen niti pravim izobražencem ni prizanesljiva. Znano je, da je sicer zmerni ljubljanski kanonik Jurij Zupan vse knjige pregrešnega Schillerja več zmetati v pec. Matija Cop je sporočil natančen (»aklhi«).

Jozef Dagarin (1785–1850)

tacih listov je bilo strašno veliko, kajti noben večer ni minil, da bi nas v gostilji ne bi presenetil s kako novo pesmijo – zabavljico. Pisal je tudi vsak večer doma, zlasti, če je bil nekoliko vinjen. Jaz sam sem bil ob takih priložnostih večkrat pri njem. – Bilo je 5. ali 6. svečana leta 1849, okoli 10. ure dopoldne. To pot sem mu prinesel vinske juhe, kakor že prej večkrat kaj iz svoje kuhinje. (Stanoval je Viljem Killer prav blizu, in hiši, ki je stala na mestu, kjer je sedaj knjigarna »Simon Jenko«.) Dušilo ga je že tako v prsih, da je ni mogel takoj piti. »Postavi mi mizo, bom pozneje« mi je velel. Meni se je jako mudilo domov. Grem. V kuhinji najdem Katro s polnim jerbasmom spisov. Metala jih je v ogenj. »Za božjo voljo, Katra, kaj pa delate?« sem zavpil, ona pa: »I, gospod tehtant so mi rekli, da naj tole požgemi! Prosil sem jo: »Tega pa ja ne boste storili! Nesite nazaj. Počakajte,« prišel bom popoldne in pogledal, kaj je na papirjih! – A Katra se ne zmeni za moje besede in kar še naprej meče na ogenj. Jaz bi se ruval z njo, a začujem Dagarinovo hojo, z njim se nisem hotel sestati, in hitro odidem. Ko pridev po poštne, je bilo vse požgano. Načel sem samo še dva drobna zvezka pesmi, pisanih od Prešernove roke; nekaj njegovih, nekaj Vodnikovih. Tista dva zvezka spra-

Stanko Vraz (1810–1851)

Kopitarju, da je Kastelic zato natisnil toliko izvodov »Čebelice«, ker je prepričan, da je bo mnoga primerkov sežgala duhovščina. Drugi ljubljanski kanonik Albrecht neutrudno išče po deželi Dalmatinove biblije, da bi jih vogni uničil. To vse je bilo pred 100 leti. A v nači bližnji preteklosti, ali je bilo kaj bolje in drugače, ko so Lahi in Švabi kurili kresove s slovenskimi knjigami? Požigalski bes, izgleda, še vedno živi, kljub razdalji, ki nas loči od temenja srednjega veka.

Tomo Zupan je v prvih mesecih leta 1908 zvezel od Prešernove nečakinje Marijane Vokove, poročene Grom, spet povsem drugačno verzijo o domnevнем poštu pesnikovih rokopisov.

»O, zažgali pa Katra dohtiarju niso nič napisega. Le to so Katra pravili doma v Vrbo, da so stroj sami morali v Ljubljani nekaj tega zažgati, kar so pisali. Zato, da so službo dobili. Tako so nam tudi možni, dohtiarjeva sestra, pravili. Da bi bili pa tetka Katra v Kranju stricu kedaj kaj prej požgali, ali po smrti požgali, o, tegata pa Katra niso nikoli omenili, četudi so toliko let k nam hodili v Vrbo. – Od Cuta na Breznici so k nam v Vrbo dolal delat prišli. Vi mi to provkrot pripovedujete, kako dolže tudi tehtanta Dagarina zaživo požiganja dohtiarjevih reči. To oboje je zame nekaj čisto novega. Tega nisem nikoli slišala. Pa tudi vem, da to ni res, da bi bili Katra po Dagarinovem naročilu kaj sežgali. Vi pravite, da ne gre to zoper dohtaria, da gre le zoper tehtanta in da ste o tem brali in da ljudje o tem govorite. Vi le pravate, če so tehtani rekli Katri, naj kaj tega sežge, kar so dohtar pisali. To pa s Katro ni moglo biti. Ne Katra ni pri Ribiču niso zažigali. Katra bi bili to »pri Ribiču« v Vrbi govorili, pa niso nikoli.«

Marijana Vokova je bila enajst let stare, ko je pozimi leta 1847 in pomlad leta 1848 živel šest mesecev pri stricu v Kranju. Starša njenega sestra Mina, ki je kot šestnajstletno dekle stregla stricu pesniku še tik pred smrtno, bi o teh stvarih kaj več vedela povedati. A ni...

Svoji mlajši sestri Lenki je Katra prav lito zavračala sleherno misel o požiganju:

»Nisem tacega dohtarjevega spisa (»šrifte«) požgala, ki bi bil dva prsta širok. Pa njemu, dohtariju, naj bi bila jaz požgala, ki je bil za svoja pisanja tako

Lenka še pripoveduje, kako strašno je Zelenca, ki je pravilno evidentiran, če bila Katra nejevoljna, ko je slišala to prav še vedno v zasebni lasti rodbine očitanje, da bi bila po smrti pesmi požgala. »Vsega nam je tako manjkalo; bom pa še požigala.« Da bi ji dekan Dagarin nismo hranceno v javni ustanovi, v osrednji Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani ali pa v Prešernovem spominskem muzeju v Kranju. Tako bi bili pesnikovi rokopisi vsak čas dostopni za študij prešernoslovcem. Morda bi se dal s sedanjimi posestniki rokopisov dosegli zanje tak vsekakor ugoden aranžma, s katerim bi še nadalje ohranili pravno lastništvo, pravilno oddaje ali prodaje – le deponirani bi bili rokopisi v javni ustanovi. In še neče se si moramo biti gotovi, da predstavlja Prešernovo delo naš narodni zaklad, da pripada vsem Slovincem, in da ne sme biti razdrobljeno po privatnih zbirkah. Privatni lastniki Prešernovih rokopisov, ki jih zadržujejo v svojih stanovanjih, izpostavljene vsakovrstnim nevarnostim, kraji, vlagi, požaru ali slučajnemu uničenju zaradi nevednosti sostanovalcev, se izpostavljajo tudi veliki odgovornosti za primer, da bi se kaj Prešernovega, kar je sedaj v njihovi lasti, izgubilo ali uničilo. Tu ljubiteljstvo in entuziazem končuje, ker začenja že neodgovorno samoljubje. Ali je zakon o spomeniškem varstvu brez moči v tem izrednem primeru? In vsi številni zavodi za spomeniško varstvo? Ce natanko premislimo, bi bili ustrezni ukrepi v teh primerih bolj na mestu, kot je bila kaka nesmislna nacionalizacija neke podeželske gostilnice... Da je to bridko res in da naša zahteva ni izraz kakih črnogledi domišljije, nam dokazuje že dejstvo, da je bora Prešernova literarna zapuščina skoraj pol stoletja romala in rok v roke in bila izpostavljena vsakovrstnim škodam in izgubam, preden je prišla v rezervorij ljubljanske Studijske knjižnice. Kak nerazumljivo brezbrinjen odnos so imeli nekateri naši brunni predniki do dragocenega rokopisnega gradiva, je vidno iz primera, da je urednik »Novic« v stavnicu kar pesnikov rokopis, namesto, da bi Prešernovo pisanje v tiskarno poslal v prepisu.

Takih prepisov je gotovo še nekaj v privaten last. Po naključju vemo, da hranijo nekatere lastnoročne Prešernove prepise svojih pesmi kar štirje zasebni lastniki: profesor Strmek v Celju, grafik Justin v Ljubljani, dirigent Šijanc v La Plati (Argentina) in vduva Hubad v Ljubljani. To vemo zgolj po naključju, če blazneni zavzamemo rokopis »Tri želje Anastazija«

Pa vrnimo k zadnjemu Levčevemu vzliku, da »blažen tisti, ki bi našel tragedijo Preširnovu!«

Dokaz, da je imel Levec prav, ko je to pisal, imamo prav sedaj razstavljen v Prešernovem spominskem muzeju: tamkaj prezentiramo javnosti lastnoročni prepis Nebeške procesije, ki ga je v Kranju podaril pesnik svetu znancu in klientu Hieroniu Ullrichu. Rokopis je edini ohranjeni avtentični pesnikov zapis te pesni.

Takih prepisov je gotovo še nekaj v privaten last. Po naključju vemo, da hranijo nekatere lastnoročne Prešernove prepise svojih pesmi kar štirje zasebni lastniki: profesor Strmek v Celju, grafik Justin v Ljubljani, dirigent Šijanc v La Plati (Argentina) in vduva Hubad v Ljubljani. To vemo zgolj po naključju, če blazneni zavzamemo rokopis »Tri želje Anastazija«

Pa vrnimo k zadnjemu Levčevemu vzliku, da »blažen tisti, ki bi našel tragedijo Preširnovu!«

Dokaz, da je imel Levec prav, ko je to pisal, imamo prav sedaj razstavljen v Prešernovem spominskem muzeju: tamkaj prezentiramo javnosti lastnoročni prepis Nebeške procesije, ki ga je v Kranju podaril pesnik svetu znancu in klientu Hieroniu Ullrichu. Rokopis je edini ohranjeni avtentični pesnikov zapis te pesni.

Naklanski fajmošter, Blažnik (1800 – 1862), je ob neki priložnosti (25. ali 30. maja 1847), ko je bil Prešeren pri njem v gosteh, kar zavistno spvrgel: »Vam, adveratom, pač ni sile, vi želite zasluziti dosti goldinarjev s svojimi pravdami!« Prešeren pa urno nazaj: »Ti pa se res ne pritožuj, kjer je maša, je tudi kaša!«

Naklanski fajmošter, Blažnik (1800 – 1862), je ob neki priložnosti (25. ali 30. maja 1847), ko je bil Prešeren pri njem v gosteh, kar zavistno spvrgel: »Vam, adveratom, pač ni sile, vi želite zasluziti dosti goldinarjev s svojimi pravdami!« Prešeren pa urno nazaj: »Ti pa se res ne pritožuj, kjer je maša, je tudi kaša!«

Naklanski fajmošter, Blažnik (1800 – 1862), je ob neki priložnosti (25. ali 30. maja 1847), ko je bil Prešeren pri njem v gosteh, kar zavistno spvrgel: »Vam, adveratom, pač ni sile, vi želite zasluziti dosti goldinarjev s svojimi pravdami!« Prešeren pa urno nazaj: »Ti pa se res ne pritožuj, kjer je maša, je tudi kaša!«

Naklanski fajmošter, Blažnik (1800 – 1862), je ob neki priložnosti (25. ali 30. maja 1847), ko je bil Prešeren pri njem v gosteh, kar zavistno spvrgel: »Vam, adveratom, pač ni sile, vi želite zasluziti dosti goldinarjev s svojimi pravdami!« Prešeren pa urno nazaj: »Ti pa se res ne pritožuj, kjer je maša, je tudi kaša!«

Naklanski fajmošter, Blažnik (1800 – 1862), je ob neki priložnosti (25. ali 30. maja 1847), ko je bil Prešeren pri njem v gosteh, kar zavistno spvrgel: »Vam, adveratom, pač ni sile, vi želite zasluziti dosti goldinarjev s svojimi pravdami!« Prešeren pa urno nazaj: »Ti pa se res ne pritožuj, kjer je maša, je tudi kaša!«

Naklanski fajmošter, Blažnik (1800 – 1862), je ob neki priložnosti (25. ali 30. maja 1847), ko je bil Prešeren pri njem v gosteh, kar zavistno spvrgel: »Vam, adveratom, pač ni sile, vi želite zasluziti dosti goldinarjev s svojimi pravdami!« Prešeren pa urno nazaj: »Ti pa se res ne pritožuj, kjer je maša, je tudi kaša!«

Naklanski fajmošter, Blažnik (1800 – 1862), je ob neki priložnosti (25. ali 30. maja 1847), ko je bil Prešeren pri njem v gosteh, kar zavistno spvrgel: »Vam, adveratom, pač ni sile, vi želite zasluziti dosti goldinarjev s svojimi pravdami!« Prešeren pa urno nazaj: »Ti pa se res ne pritožuj, kjer je maša, je tudi kaša!«

Kaj bi odgovorili, če bi vas nekdo vprašal: »Se strinjate s tem, da postanete plešasti?« Kar roko na srečo, vsak bi rekel, da je bolje brez nje, ker pridejo z njo razne nevičnosti. Priznati moramo, da veliko pozornosti poslagamo našim lasem. Brez razlike, naj si bo to ženska ali moški. Vsi imamo radi lepe frizure. Nekaterim sedaj to uspe, drugim zopet ne. Sicer pa imajo naše frizure običajno na skrbni frizerji in frizerke.

Ali

ZENSKE, SKOPLJENCI IN BEBCI NE...

Neki starejši gorenjski možkar z glavo, gladko kot bijedarna krogla, ima navadno izražati neko posebno misel. On pravi: »Samo ženske, skopljenici in bebe ne izgubijo nikdar v življenju las!« Vsekakor ne moremo vzeiti te misli tako dobesedno. Kajti po njegovem mnenju naj bi bila plešavost nekaj boljšega, nekaj intelligentnejšega.

Taka mišljena danes niso več moderna. Končno jih zdravniki in ostali strokovnjaki odločno odklanjajo. Zato imajo tudi posebne dokaze, s katerimi lahko vsak dan dokažejo, da imajo prav. Plešavost ne nastopa samo pri moških, temveč tudi pri ženskah. Mogoče je res, da pri »nežnejšem spolu« mnogo manj kot pa pri moških.

Nekdš so tudi dejali, da je plešavost dedna. Tudi to ne drži. Največkrat pride do plešavosti zaradi raznih bolezni in podobno. Vedeni moramo, da gladko napeta koža, ki pokriva »najdragocenejši del človekovega telesa ni več značilnost za razne inženirje in znanstvenike, temveč lahko to neprijetnost doživi vsakdo.

je

JE PLESAVOST SOCIALEN POJAV?

Plešavost je socialen pojav. Tudi včasih je bil. Včasih so običajno skrivali plešavost z lasuljami. Sicer delajo to še danes, vendar mnogo manj. Danes to ni niti potrebno. Kdo se danes pomisli, da je tisti, ki je plešast, mogoče manj vreden ali da je to kaj sramotnega.

Prepričan sem, da imate sedaj polno odgovorov na jeku, ki bi mi jih takoj radi povezali. Prav imate, ko bi mogoče dejali: »Je pa že mnogo lepše, če ima ženska ali moški lepe lase, kot pa če je plešast ali plešasta.«

Vendar pa nobenemu človeku ne jemlje plešavost kakšne veljave, ki jo že ima in kolikor jo ima.

Znani rimski vojskoved Gaj Julij Cesar je bil popolnoma plešast in tudi ne več tako mihi, ko je še vedno junaska in vztrajno zavzemal tuje dežele. Poleg tega pa si je osvojil še srce in roko najlepše žene — Kleopatre.

KAKSNE VRSTE LAS IMAMO?

Marsikdo si je mogoče že zastavil vprašanje, ki stoji v mednaslovu. Zato pa ne, saj je zanimivo to vprašanje.

Lasje so vlaknom podobne voljne roževinaste tvorbe, ki rastejo na glavi. Rastejo iz vnanje kože in se sestojte iz celic kožne vrhnice. Las se sestoji iz steba, ki vsebuje kožno barvilo in korenine, ki tiči v koži in prehaja v lasno čebulico. Pri tej je lasna brbončica, ki ima žile za prehrano lasu.

Lasje se neprestano obnavljajo. Eni izpadajo, drugi zrastejo. Njihovo število je nekako vedno enako. Gostota las pa je zelo različna. To je največkrat odvisno od naravne barve las. Največ jih imajo plavolasci. Ti jih imajo od 140 do 150 tisoč. Nasprotno pa jih imajo rdečelasci komaj 80 tisoč, črnolasci jih imajo pa okoli 100 tisoč. Če bi jih tehtali, bi jih pa imeli skoraj vsi enako, tako tisti, ki jih imajo 150 tisoč kot tisti z 80 tisoč.

Lasje rastejo enako poleti kot pozimi. Marsikoga sem že slišal, ko je rekel, da gre pozimi manjkrat k frizerju kot pa poleti. Las zraste povprečno na dan za eno tretjino do ene polovice milimetra. Zdaj pa lahko izračunate, koliko časa vam ne bo treba iti k frizerju! Sivenje las je v starosti normalen pojav. Vendar pa se vprašajmo, zakaj se tudi mladini pričnejo lasje beliti? Nekateri zdravniki odgovarjajo, da pride do tega največkrat zaradi strahu. Zaradi strahu preneha dotečati barvilo v las. Ko pa je dotok barvila v las prekinjen, pa postane las bel, odnosno siv. Kajti vsak las postane najprvo siv in sele potem čisto bel. Vsaj običajno je tako.

pleša res ...

Madonca, se ta mesec vleče

Mislim, da ni nikogar od otroških ustec. Komaj smo vas, ki ne bi trdil, da se si Silvestrovega mačka po-prvi mesec v novem letu vleči z različnimi praški, če, kakor ževčilni gumi iz katere so v tem času izdale

lekarne v takih količinah, da so verjetno plan dosegli že za leto 1965, pa je klub zdravljenju ostal še vedno boleč glavobol, ko smo ugotovili, da se je že ob pričetku meseca januarja mesečna kuverta posušila in da je vsebinna denarnica splahnela. Vse to pa potrjuje, da sedaj vsled tega več ali manj vsi bolujemo na finančni vročini, finančni mrzlici in finančni suši.

Klub temu, da se nam dozdeva, da je januar najdaljši mesec, pa vendar ni tako, če pomislimo, da vsako leto po silvestrovjanju pre-spimo nekaj januarskih dni, nekaj dni v januarju pa skrajšajo tudi trgovci s svojimi običajnimi inventurami. Tako je moč trditi, da je v teh primerih mesec januar le najkrajši v letu.

No, za tiste, ki so zraven plače dobili še trinajsto, so toliko na boljšem, da jo bodo do konca meseca le nekako predihali. Kar se tiče trinajste, je bila pri nas v fabrički številka nesrečna, zato jo klub pričakovani nismo dočakali, zaradi tega so se nam »ksiti« takoj podališali, da so imeli frizerji z »žajfanom« še enkrat več dela kar po navadi.

Zdaj tudi študiram, da bi vzel potrošniško posojilo, preden bi lahko dočakal novo mesečno izplačilo, kajti na trgu se je tako po hudičevu vse podražilo, da po teh novih cenah pride kosilo kar na jurja. Kar zračunajmo.

6 listov solate 100 dinarjev, podravka drugih 100 dinarjev, pečenka 300 dinarjev in deci ritoznočana, pa imaš s simfarijo droblj. Po teh cenah ni nič čudnega, če je letošnji januar tako dolg kakor vozinja z vlakom od Zagreba do Kranjske gore, ki traja ravno toliko časa, da bi lahko en astronaut 80-krat preletel okoli sveta.

V tem mesecu smo dobili tudi oblico novega snega, to je sedaj že ena stvar, ki je po novem letu šla sama dol, brez kakršnih koli administrativnih ukrepov. Kadar je dosti snega, takrat nastopi tudi doba kolin. Ker smo pa ravno pri kolinah, bi vsem tistim, kateri so od kolin pri-krajšani, povedal eno veselo, da bi lažje preživel zadnje boleče januarske dni. Sluđajno sem slišal, ko je messar potožil svojemu kolegu in mu dejal sledede:

Včeraj nisem in nisem mogel prepričati enega prasiča, da bi se pustil odreti. Sele ko sem mu obljudil, da bom na njegov račun odre 100 potrošnikov, je v to pri-voll. — J. J.

GREGA

Ali je sinhronizacija res kulturna sramota?

Menim, da je nemalo ljuditeljev filma kot umetnosti in kot družbenega pojava, pa tudi ostalih obiskovalcev kino dvoran in ne nazadnje denciozno in agitatorsko napisan članek Jožeta Pogačnika »Bodimo vsaj enkrat proti« (Glas — Panorama 16.I. 1965), kjer v »sveti jezimeče žolč in umazanijo na sinhronizacijo tujih filmov v jugoslovanske jezike, ki so jo najavile nekatere distributerske hiše. Tako pisanje, posebno pa argumenti, ki jih uporablja avtor kot dokaze za svoje trditve, je popolnoma neumestno in ne pomeni nič drugega kot nasprotovanje razvoju in napredku filma na področju SFRJ.

Na začetku trdim, da Jože Pogačnik nepravilno pojmuje film kot družbeni pojav, ko ga proglaša za umetnost, kar pa ni res, saj filmi, narejeni z umetniškim namegom le redko zaidejo v naše kinodvorane, večino programata pa tvorijo obrtniška dela namenjena razvedrili. Menim, da večina filmov, ki jih gledamo s sinhronizacijo, ne bi izgubila ničesar, s tem pa ne rečem, da bi morali sinhronizirati vse filme. Naspotno! Sinhronizacija umetniških filmov ni na mestu, ker kvari slikovno — zvočno enotnost teh enkratnih del.

Zavedam pa se, da umetniški filmi zaradi tega, ker redko zaidejo v kino dvorane, so nerentabilni in slabo obiskani, sploh ne bi bili primerni za sinhronizacijo, ker bi imela distributerska podjetja z njimi še večjo izgubo, kot jo že imajo.

Sinhronizacija bo ljudem približala in popularizirala film, ki služi razvedrili, pri-pomogla k večji rentabilnosti filmov in modernizaciji kino dvoran in ne nazadnje — sinhronizacija je nujen argument filma v boju s televizijo, ki je pri nas vse bolj aktualen.

Sinhroniziran film bo povprečnemu gledalcu, ki ne razume več tujih jezikov, »sinhronizacijo« glasbenih filmov, kjer naj bi domači posmatrani jezik in se mu ne bo treba mučiti s podnapisi, ce. To je nezaslišana neumnost in nepoučenost, kajti nujno kjer na zahodu, kjer je sinhronizacija že samoumevna namenu. Njegov pogled ne in udomačena stvar ne

bo več skoncentriran na bronizirajo glasbe, temveč spodnji del slike, temveč bo samo govor. Menim, da ne bi lahko sledil in se vzljival v dogajanje na ekranu. Odprava podnapisov bo lahko povzročila tudi drugačno postavitev sedežev v dvoranah, prehod na non-stop predavanje filmov, kar bo zelo pozitivno za rentabilnost in razvoj kinodvoran in s tem tudi kinofikacije. Dobili bomo lahko tudi prva filmska gledališča (filmske predstave z več odmori, promenado in bifejem) in končno tudi posebne majhne dvorane za cineaste, kjer bi z manjšimi stroški in z dražjimi vstopnicami predvajali samo umetniške filme, s tem pa bi odpadio negodovanje povprečnih gledalcev, ki se navadno pri takih predstavah pojavi, verjetno pa bi se tudi povečal fond za odkup filmskih umetnin, saj je znano, da so ta dela zaradi svoje nerentabilnosti precej cenejša od navadnih obrtniških izdelkov.

Sicer pa sinhronizacija ni nobena kulturna sramota, temveč enako kot literarni prevodi, neizbežna nujnost vsake kulture, zato je naspotovanje sinhronizaciji kot pojavi neumestno, pač pa bi morali biti proti slabim ali nepopolnim sinhronizacijam. Ne bi smeli dovoliti, da bi distributerska podjetja zaradi pretirane štednje slabo sinhronizira filme z nekvalitetnimi ljudmi. Sinhronizacija zahteva precej posluha in spoštovanja do originala, predvsem pa točno izbiro barvno odgovarjajočih glasov deviznih sredstev sploh ni mogoče.

Omeniti moram tudi, da je trenutno v Jugoslaviji moča le sinhronizacija črnobelih filmov, barvne filme pa bi morali sinhronizirati v tujini, kar pa zaradi prevelikih stroškov in pomanjkanja deviznih sredstev sploh ni mogoče.

Upam, da sem dovolj jasno osvetilj sinhronizacijo se z druge dobre platj in pričakujem, da bom v Kranju kmalu lahko videli v slovenščino sinhroniziran film in se potem odločil za ali pa proti sinhronizaciji.

Odbijati nekaj česar ne poznamo ni umestno, posebno pa tako, kot je to storil Jože Pogačnik. Sicer pa je vseeno če reče Winetou: »Ich bin Winetou« ali pa »Jaz sem Winetou« — apačina — Winetoujev materin jezik ni ne eno in ne drugo, kolikor pa jaz vsem Indijanci niso govorili nemščine.

MAKS JEZA

Se nekaj: Sinhronizacija. Tako so dejali naši vrli distributerji ter se odločili, da poskusijo še to čudo tehnike na naših kinematografskih platnih. Vedno smo bili za novitete. To je prav. Tod za kakšne? Mar je nujno, da poskusimo tudi tisto, za kar vemo, da je slabo. Kje je potem vzrok, da se odločimo za kaj takega?

Nerazumljivo je le, da se nekateri močno ogrevajo zato. Kakor, da se bo s tem, če bodo priomala na naša platna osiromašena umetniška dela, dvignil naš standard. Da bodo potem rekli v tujini: »POGLEJTE! JUGOSLOVANI TUDI SINHRONIZIRajo FILME.« Kakšen napredek?

Morda me je prav to, da poslušam vroče diskusije za in proti, navedlo k temu, da pišem. Polemika, ki se je razvila po nekaterih časopisih ter na televiziji, je, menim, že dovolj jasno pokaiza, ali naj se ali naj se ne sinhronizira. Prav Slovenci smo proti temu. Zakaj? Znano je, da smo se desetletja borili za vsaj kolikor toliko kulturne podnaslove. Torej, če smo se borili tako dolgo le za podnaslove, potem bi utegnila trajati bitka za slovensko sinhroniziranje stoljetja. To bi pa bilo po vsej verjetnosti malo preveč. Mar?

Toda ni to edini vzrok, da smo proti. Vzrok je več. Najbolj utemeljen je tisti, ki gleda na to zlo (sinhronizacijo namreč) s tiste plati, ki obravnava film kot zaključeno celoto, ki ne trpi nobenega

ma. Ob misli na kaj takega mi zavre kri.

Do skrajnosti bedasto pa je, da vneti zagovorniki sinhronizacije utemeljujejo svoje stališče s tem, da bodo take stvaritve gledali še analabeti. Koliko pa je še pri takih ljudi? In če so, ali so bili že sploh kdaj v kinu. Tačno utemeljevanje sinhronizacije se mi združi primitivno. Če se distributerji sklicujejo na to, potem se jasno vidi, kakšen je odnos do gledalca v naših kino dvoranah — dobiti od njega čimveč denarja. To je edino geslo, ki vodi distributerje pri nakupu filmov, pri podnaslavjanju, pri ... SINHRONIZACIJI.

Tak odnos do gledalca se mi združi nepravilen. Tudi ni v skladu z našimi načeli. Zato kažejo na tistem, ki ustvarja družbenia sredstva, iz katereh gre tudi po vsej verjetnosti marsikar dinar za distribucijske hiše, našlabše, kar mu moremo niuditi. Ce pa že ne dobimo našlabšega, potem skušamo tisto, kar je dobro, osiromašiti s takimi akcijami, kot je sinhronizacija. Vsi večji filmski festivali predvajajo filme v konkurenči v originalu. Seveda podnaslovljene. Zakaj? (no, sicer pa je to tako ali tako znano.) Zvok je eden izmed sestavnih elementov filma. Kot takega se ga ne sme potvrgati, ali pa ga nadomestiti z novim. In ce film sinhroniziramo? Potem le okrademo tiste, ki so film naredili. To zveni nekako tako, kot ce bi iztrgali iz knjige tiste strani, ki so pravzaprav sestavni element celotne zgodbe. All

Sinhronizacija: kulturni škandal

potvarjanja originala. Ta je, pa, ce omenim škandal pred vsekakor, najbolj utemeljen. Verjetno, v zvezi s tem ne bom nicesar novega povedal. Tov. Pogačnik je postal že pravzaprav vse, s čimer lahko podkrepimo boj proti sinhroniziranju. Pravzaprav se niti preveč ne razburja, ker pravi, da bodo na razpolago vedno tudi originalne kopije. S tem bi bilo vse rešeno. Komur ugaja film »Lani v Marienbadu«, tak kot so ga naredili avtorji, nepotvoren, ta bo vzel te kopije. Kogar pa bolj mika, da bo slišal namesto: How do you do? Kako ste? bo selja, ker predvajajo film v takih verzijah. Toda ali lahko verjamemo tistim, ki so nas leta in leta goljufali že samo pri podnaslavjanju? Jaz jim tega ne verjamem. Preprosto zato ne, ker nisem prepričan, ali bodo prišli v dvoranne podnaslovjeni filmi. Se bom moral odpeljati v Ljubljano, ce bom hotel videti originalno verzijo fil-

Toda, vprašujem se, ce takki in podobni protesti kaj zadežejo? Zdi se mi, da ne. Naš gledalec bo vneto hodil v kino, pa četudi bi mu nudili našlabše. To mu je prislo v kri. Navadil se je, pa bo zahajal tja, kljub temu, da bo moral gledati tako oskrnjena dela. In ce bi se poleg vsega tega zgodilo se to, da bomo gledali slovenske podnaslove ob srbohrvaški sinhronizaciji. V tem primeru se pridružujem mnenju tov. VITKA MUSKE, ki je veni izmed televizijskih kulturnih panoram pozval vse tiste, ki se zavedajo nesmiselnosti tega dejanja, na BOJKOT.

BOJO SPRAJC

Ni jti mogel pripovedovati, da ni ponoči skoraj nč spal. Hude sanje so se menjavale z lednim potom, ki ga je oblikoval, ko je razmišljal, kaj ga čaka naslednji dan. Tudi tega ji ni mogel povedati, da so imena, ki jih je spisal po dogem preudarku, imena tehničnih osebnosti, ki bi v določenih okoliščinah lahko jamčile zanj. Pač pa ji je lahko po pravici priznal, da tega jutra potrebuje njen družbo in sicer zato, da bi mu pomagala prebiti dolge ure pred pogovorom s komisarjem in da bi imel nekoga v bližini, ki bi ga lahko obvestil, če bi se pripetilo najhujše, in ki bi potem lahko delal za njegove interese.

»Ne vem, kaj hočejo od mene v Scotland Yardu,« je pripomnil in skušal biti pri tem polnoma brezskrben. »Najbrže gre za kako malenkostno zadevo, ki je v zvezi s kakim klientom.«

»Ali dostikrat pošlejo po vas?« je vprašala nedolžno.

Naglo jo je pogledal. »Ne, še nikoli! Sploh je zelo nenavadno, če je kdaj povabljen kak Kazenski zagovornik.«

Pokimala je. »To sem si mislila. Alan mi je povedal, da kličajo ljudi na Scotland Yard le na zaslisanje, da bi izvleklki kaj iz njih ali pa, kadar jim hočejo kaj dokazati.«

Brez besede je strmel vanjo, ko je umolknila. »Prosim vas, ne ponavljajte mi takih nazrov svojega prijateljskega policijskega uradnika! Da bi izvleklki kaj iz mene — to je neverjetno! Povabili so me najbrž zaradi nekoga, ki sem ga pred sodiščem zagovarjal. Verjetno hočejo imeti o njem kakе podatke. Mogoče je pa tudi, da me možak namerava oropati!«

»Ne verjam. Uradniki so zelo lagodni ljude. Delajo pa, kar hočejo.«

Med pogovorom z njo je zagledal moža, ki je skočil z voza cestne železnice in jo počastil ustrel proti velikemu, obokanemu vhodu v Scotland Yard.

»Hackitt!« je vzliknil začuden. »Nič mi ti povedal, da tudi namerava iti. Pol ure preden ste prišli, mi je prinesel še zajtrk.« Meister je bil tako razburjen, da se je Mary čudila, kako ga more taka malenkost tako vreči s tira.

»No, prav!« je dejal nazadnje in odšel, ne da bi jo pogledal. Pred vhodom v Scotland Yard je obstal kot divja zver pred pastjo. Kaj je vedel Hackitt o njem? Kaj bi Hackitt lahko povedal? Ko je nastavil moža pri sebi, se to ni zgodilo iz človekoljubja ali sočutja, temveč predvsem, ker je bil cenena delovna moč. Morda pa je Hackitt natajela — policija in ga poslala v hišo, da bi volumnil, stikal po njegovih papirjih in odkrival tajne v zaprtih kleteh in raznih drugih skritih kotih v hiši.

Stisnil je zobe in stopil v Scotland Yard.

20

Mary se je odločila, da bo prebila prvi del svojega čakanja ob branju časopisa. Toda življeno življeno na cesti je vedno znova odvratalo njene oči od časopisa. Njeno pozornost so privlačevali ropotajoči vozovi cestne železnice, neskončna vrsta avtomobilov vseh znank in letnikov, ki se je pomikala po lepem mostu, skratka, z zanimanjem je opazovala življeno v Londonu. Domisila se je Alana Wemburyja. Morda ima tudi on opraviti v glavnem uradu? Ze se je otresla misli: nani, ko ga je nenašoma

Tiho pa odločno so zvenele njegove besede in še preden si je mogla razjasniti njihov nekoliko skrivnostni pomen, ga že ni bilo več.

Po nalogu prometnika je moral njen Šofer zapeljati voz nekoliko vstran od vhoda. Z nakanega mesta si je še laže ogledoval poslopje. Prav nič ni kazalo, da je v njem policijsko predsedstvo, bolj je bilo podobno centrali kakor uspešne zavarovalnice ali pa vladnemu poslopolju, na katerem je stavbenik brez ovire uveljavil svoj gotski okus. — Kaj se je godilo za temi okni? Kakšne drame ali kakšne žaloigre so se odigravale v teh prostorjih? Mislila je na Johnnyja in zgrozila se je. Nekje v tem poslopolju je bila kartoteka z njegovim življepisom, z njegovimi prstnimi odtisi, njegovimi fotografijami, njegovimi osebnimi podatki. Misel na to, da je Johnny številka v tej kartoteki, ji je bila neznosna. Ali so v zaporih tudi imeli številke? Zdeleno se ji je, da je nekoč nekaj brala o tem.

Nenašoma je začutila, da jo nekdo opazuje v vozu in ko je obrnila glavo, je pogledala v dvoje prijaznih oči, ki so jo gledale izpod kosatih obrvi. Bila je to visoka, sloka postava. Na glavi je nosil možak klobuk, zelo čudne barve in oblike. Potisnil si ga je daleč nazaj na tilnik, da so se videli svli lasje. Kazalo je, da bi možak rad govoril z njo, zato je odprla vrata in izstopila.

»Gospodična Lenleyeva, če se ne motim, kaj ne? Moje ime je Lomond.«

»Oh, dr. Lomond!« je dejala smehljaje. »Misliš sem si to.«

»Toda, draga moja gospodična, saj me niste še nikoli videhli.«

19

Čarovnik

Pogovor je postal tako kočljiv, da se mu je Mary z razumevanjem izognila.

Maurice Meister ni imel svojega avtomobila in v Deptfordu tudi ni bilo garaže, ki bi mu lahko dostavila voz po njegovem okusu. Avto znamke Rolls Royce, ki mu ga je poslala izposojevalnica iz Westenda, je bil najnovješji in najfinješi voz, ki si ga človek more misliti. Ko se je Mary s svojim delodajalcem odpeljala, so stali stanovalci Flanders-Lane na vežnih vratih, vsi iz sebe od začudenja in nevočljivosti. In bolj se je avto bližal Scotland Yrd, tembolj nervozen je postal Mr. Meister. Vsaj pet ali šestkrat jo je vprašal, če ima seznam z njegovimi vplivnimi prijatelji še pri sebi. Ko sta potem nekaj časa sedela molče, ga je vprašala, če je bral v časopisih poročilo o uporu v Kaznilič.

»Upor v kaznilič?« je vprašal raztreseno. »Ne — da! Zakaj?« To je zavod, kjer je tudi Johnny, je dejala. »Malo me skrbi — tako razburljiv fant je in najbrž je spet zakrivil kako neumnost. Ali bi se ne dalo izvedeti kaj več o tej stvari?«

Videti je bilo, da se je Meistrovo zanimanje za stvar precej povečalo.

»Aha, Johnny, pravite, da je tam? Nisem mislil na to. Da, ljuba moja, to bomo že izvedeli!«

Kazalo je, da je še naprej razmišljal o tem, kajti ko je vozil avto po Westminsterskem mostu, je pripomnil: »Upam, da Johnny ni zapleten v to zadevo, kajti to bi mu prekrižalo vse olajšave in kazensko dobo celo podaljšalo.«

Mary ni imela časa, da bi popolnoma pojmljala to usodno priponomb, ko je avto že krenil pred vhod v Scotland Yard in obstal.

»Morda bi ostali kar v avtomobilu in počakali,« je dejal Meister.

»Kako dolgo pa bo trajalo?« je vprašala.

Mr. Meister bi odšel lepo vstopico, če bi mogel na to vprašanje odgovoriti vsaj približno

zagledala. Z dolgimi koraki je hitel mimo avtomobila. Mary je videla samo še njegov hrbet, toda v naslednjem trenutku je že skočila iz voza. Ko je začul njen glas, se je naglo obrnil.

»Mary!« je vzliknil in njegov obraz je zasijal od veselja. »Kaj pa počnete na tem koncu sveta? Ali ste prišli z Meistrom?«

»Ali ste vedeli, da so ga povabili?«

Alan je priškal.

»Ali je kaj važnega? Zdi se mi, da ga nekoli skrbi.«

Alan bi ji lahko povedal, da niso njegove skrbi zaradi obiska Scotland Yarda nič v primeri s skrbi, ki bodo nastale po tem obisku.

»Ali niste slučajno pripeljali s seboj Mr. Hackitta?« je vprašal smehljaje.

»Ne, Maurice sploh ni vedel, da je Hackitt povabljen — mislim, da ga je to vznemirilo. Kakšna skrivnost pa tiči za vsem tem, Alan?«

Zasmejal se je. To je skrivnost, ki ste si jo ustvarili sami, ljuba Mary.

Ko je videl, da ji je šinila rdečica na lica, je pristavljal skesan: »Oprostite mi, to je bilo pač nekoli preveč familiarno!«

»Nič ne de,« je odvrnila sмеje. »Mislim si, da ste zelo star gospod. Ali imate dostikrat take važne pogovore, Alan?«

Krasen majhen voz je brez šuma obstal ob plečniku pred njima. Šofer je skočil iz voza in odprl vrata in izstopila je ženska, ki se je najprej ozrla na poslopje pred seboj, nato pa odšla proti vhodu. V orokavčeni roki je držala prizganjo cigareto, ker je bilo za običaje, ki vladajo v Londonu glede vedenja dam na cesti, precej nenavadno.

»Zelo fina mama, ne? In vaša stara znanka?«

»Mrs. Milton,« je vzliknila deklica.

»Da, Mrs. Milton! Pohititi moram za njo in jo popeljati v lepo, zračno sobo.«

Pokimala mu je. Segel ji je v roko, jo z hip zadržal v svoji, pogledal deklico v oči in dejal. »Sta veste, kje me vedno lahko najdetem!«

»Alan — Mr. Wembury mi je pripovedoval, da ste natanko tak, kot vsi drugi zdravniki.«

Dolgokrak doktor se je očvidno sijajno zavabal, zakaj njegovo suho telo se je kar treslo od smeha.

»Posebno radovedni kot se mi zdi, niste, ker bi me sicer vprašali, od kod vas poznam,« je menil ter si ogledoval poslopje Scotland Yarda. »Zalosten, turoben kraj, draga deklica! Pomenljivo je stresel z glavo. »Ali so vas poslovno naročili sem?« Medtem, ko je govoril z njo, se je ostopal po žepih in izvlekel nazadnje srebrno tobako dozo ter si začel zvijati cigaret. »Odričali so me od mojih študijev, da bi preiskal ubogo, malo telo,« je dejal. Najprej ga je razumeala dobesedno in mislila, da so mu naložili, naj identificira truplo kakega utopljenca. Sočutno ga je pogledala, kar je opazil. »O, saj ni mrtva, ampak še živi in niti ni posebno odvratna.« Smejal se je, da ga je kar dušilo. Stegnil je svojo dolgo roko. »Upam, gospodična Lenleyeva, da se bova večkrat srečala. Nekoč vas bom obiskal, pa bova lepo v miru pokramnila.«

»Veselilo bi me, doktor!« je odkritosreno dejala.

Stari ji je ugajal: v njegovem smehu je bilo toliko veselja in mladosti, da je človeku postalno toplo pri srcu.

Gledala je za njim, kako se je okorno oddaljeval in še vedno zvijal svojo cigaret, dokler ga ni zakril stebričje. Ubogo, malo telo? Kdo je bil to? Vedela je, da se pripravlja na vzkrižno zasiševanje, kajti Alan je pripovedoval o Lomondovi vlogi v zadnji zastrupljevalci Pri-deauxa. Naenkrat pa ji je šinilo v glavo — Cora Ann Milton. Sočustvovala je z dr. Lomondom. Tako prijazen je bil, taka dobričina in Cora Ann Milton mu bo gotovo delala mnogo preglavic.

RADIJSKI SPORED

VELJA OD 23. JANUARJA DO 29. JANUARJA 1965

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.15, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30.

SOBOTA — 23. Januarja

8.05 Poje Gorenjski vokalni kvintet — 8.25 Zabavne melodije — 8.55 Za šolarje — 9.25 Mladi glasbeniki Glasbeno Šole Šiška-Bežigrad — 9.45 Cetrt ure s pevko Lolo Novaković — 10.15 Glasbeni sejem — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Domače pesmi in napevi — 12.30 Nekaj slovenskih samospesov — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Odlovmi iz slovenskih oper — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Pojeta domača zbor Grafike in Učiteljiča — 16.00 Vsak dan za Glasbeni sejem — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Ra-17.35 Pesni v plesi jugoslovanskih narodov — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Izložbeno okno — 18.45 nij — 13.30 Priporočajo vam S knjižnega trga — 18.05 — 14.05 Za šolarje — 14.35 Glasbene razglednice — 20.00 Pet minut za novo pesmico V soboto zvezčer — 21.00 Za-plešite z nami — 22.10 Oddaja za naše izseljence — 23.05 Za prijeten konec tedna

NEDELJA — 24. Januarja

6.00 Dobro jutro — 6.30 Napotki za turiste — 7.40 Pogovor s poslušalci — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.54 Iz albuma skladb za mladino — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. — 10.00 Se pomnite tovariši — 10.30 Borbene pesmi sovjetskih narodov — 10.40 Nedeljski dopoldanski koncert lahke glasbe — 11.40 Nedeljska reportaža — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. — 13.30 Za- našo vas — 13.50 Na kmečki peči — 14.00 Danes popoldan — 16.00 Humoreska tega teda- na — 17.05 Majhen operni koncert — 17.30 Radijska igra — 18.30 Glasba za nedeljsko popoldne — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Naš nedeljski sestanek — 21.30 Iz slovenske simfonične glasbe — 22.10 Plesna glasba — 23.05 Iz sodobne hrvatske glasbe —

PONEDELJEK — 25. jan.

8.05 Jutranji zabavni zvoki — 8.55 Za mlade radovednje — 9.10 Zaplešimo in zapojmo — 9.25 Iz narodne zakladnice — 9.45 Igrajo vam tuje pihalne godbe — 10.15 Pisan orkestralni intermezzo — 10.35 Naš podlistek — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Pred domačo hišo — 12.30 Virtuoze orkestralne skladbe — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Prizori iz opere Carmen — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Igrajo veliki zabavni orkestri — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Glasbena križanka — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Zvočni razgledi — 18.45 Pota so-

dobne medicine — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Nocoj ob 20.00 — 20.25 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije — 22.10 S popevkami po svetu — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Jazz orkestri vam igrajo

TOREK — 26. Januarja

8.05 Ansambel Borisa Kovačiča in Tri Vitača Ahačiča — 8.25 Od melodije do melodijske — 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo — 9.25 Pribor iz opere Veronika Desniška — 9.45 Cetrt ure s orkestrom Aimem Barelli — 10.15 Glasbeni sejem — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Radijska kmečka univerza — 12.15 Slovenske narodne — 12.30 Iz koncertov in simfoničnih — 13.30 Iz koncertov in simfoničnih — 14.05 Za šolarje — 14.35 Glasbene razglednice — 20.00 Pet minut za novo pesmico V soboto zvezčer — 21.00 Za- plešite z nami — 22.10 Oddaja za naše izseljence — 23.05 Za prijeten konec tedna

SREDA — 27. januarja

8.05 Glasbena matinica —

8.55 Pisani svet pravljic in

zgodb — 9.10 Ciganske narodne pesmi — 9.25 Nekaj poskočnih v ritmu polke in valčka — 9.45 Domači glasbeni umetniki — 10.15 Melodije za razvedrilo — 10.45 Človek in zdravje — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Čez hrib in dol — 12.30 Priljubljene tenorske arije — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Za šolarje — 14.35 Kaj in kako pojo mladi pevci pri nas in po svetu — 15.30 Slovenske narodne in ponarodele — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Glasbe z novega sveta — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Iz fonoteke radia Koper — 18.45 Naš razgovor — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Ljubljanski valčki — 20.40 Thais — radijska priredba opere — 22.10 Nočni akordi — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Jazz s plošči

CETRTEK — 28. Januarja

8.05 Jutranji zabavni zvoki —

8.55 Za šolarje — 9.25 Bu-

talci — 10.15 Glasbeni sejem —

11.00 Nimaš prednosti —

12.05 Kmetijski nasveti —

12.15 Ansambel Mihe Dovžana z godali — 13.30 Med koncertantnimi skladbami Lucija Marije Skerjanca —

13.30 Priporočajo vam — 14.05 film MARS NA DRINO ob

16., 18. in 20. uri

nih operah — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Igra orkester Doma JNA v Zagrebu — 15.40 Literarni sprechod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Turistična oddaja — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Odskočna deska — 18.45 Jezikovni pogovori — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Izročilo XX. stoletja — 21.40 Glasbeni nokturno — 22.10 S popevkami po kontinentih — 23.05 Koncert stare glasbe

PETEK — 29. Januarja

8.05 Plesi in rapsodije —

8.35 Za vsakogar nekaj — 8.55

Pionirski tednik — 9.25 Pi-

halni orkester radia Leipzig —

9.35 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Komorni zbor RTV Ljubljana — 10.35 No-

vost na knjižni polici — 10.55

Glasbena medigra — 11.00 Ni-

maš prednosti — 12.05 Kmetijski

nasveti — 12.15 Domače

viže in napevi — 12.30 Arije

in monologi iz slovenskih

oper — 13.30 Priporočajo vam —

14.05 Za šolarje — 14.35

Klavirski duo — 15.25 Na-

potki za turiste — 15.30 Mad-

žarske narodne pesmi — 15.45

Novo v znanosti — 16.00 Vsak

dan za vas — 17.05 Petkov

simfonični koncert — 18.00

Akutalnosti doma in v svetu —

18.15 Revija naših pevcev za-

bavne glasbe — 18.45 Kultur- na kronika — 19.05 Glasbene

razglednice — 20.00 Zvočni

mozaik — 20.30 Tedenski zu-

nanjepolitični pregled — 20.40

Neznaní Verdi — 21.15 Oddaja

o morju in pomorščkah —

22.10 Za ljubitelje jazz-a —

23.05 Literarni nokturno —

23.15 Iz opusov

26. januarja ital. film STI- RJE NEAPELJSKI DNEVI ob 15.40, 18. in 20.20

27. januarja amer. barv. film MAČKA NA VROČI PLOCEVINASTI STREHI ob 16. in 20.20, ital. film STIRJE NEAPELJSKI DNEVI ob 18. uri

28. januarja ital. film STI- RJE NEAPELJSKI DNEVI ob 18. uri, amer. CS film OSAMLJENI SO HRABRI ob 16. in 20.30

Stražisce »SVOBODA«

23. januarja ital. film STI- RJE NEAPELJSKI DNEVI ob 20. uri

24. januarja ital. film STI- RJE NEAPELJSKI DNEVI ob 14.40, 17. in 19.20

Kropa

23. januarja amer. film PSIHO ob 20. uri

24. januarja amer. barv. CS film VRNITEV V ME- STECE PEYTON ob 15. in 19.30

Cerkije KRAVavec

23. januarja angl. barv. VV film USODNA CIGANKA ob 19. uri

24. januarja angl. barv. VV film USODNA CIGANKA ob 16. in 19. ur

Goriče

23. januarja španski barv. film MATI, POSLUSAJ MOJO PESEM ob 19. uri

Naklo

24. januarja amer. film PSI- HO ob 16. ur

Križe

24. januarja špan. barv. film MATI, POSLUSAJ PESEM MOJO ob 15.30

Preddvor

24. januarja špan. barv. film MATI, POSLUSAJ PESEM MOJO ob 19. ur

Jesenice »RADIO«

23. do 24. januarja franc. barv. CS film GROF MONTE CHRISTO

25. januarja jug. barv. CS film OBRAČUN

26. do 27. januarja amer. barv. CS film KO ZVONIJO ZVONOV

27. januarja jug. barv. CS film ZAKONSKI PREPIR

Jesenice »PLAVZ«

23. do 24. januarja amer. barv. CS film KO ZVONIJO ZVONOV

24. januarja jug. barv. CS film MARS NA DRINO ob 16., 18. in 20. ur

25. do 26. januarja franc. barv. CS film GROF MONTE CHRISTO II. del

26. do 29. januarja amer. barv. CS film OBDOBJE ZAKON- SKEGA PRIVAJANJA

Zirovnica

23. januarja jugoslovenski film SLUŽBENI POLOZAJ

24. januarja ital. film LO- CITEV PO ITALIJANSKO

27. januarja franc. barv. CS film GROF MONTE CHRISTO II. del

Dovje-Mojstrana

23. januarja ital. film LO- CITEV PO ITALIJANSKO

24. januarja jugosl. film SLUŽBENI POLOZAJ

28. januarja franc. barv. CS film GROF MONTE CHRI- STO II. del

Koroška Bela

23. januarja amer. VV film OBDOBJE ZAKONSKEGA PRIVAJANJA

24. januarja franc. barv. CS film GROF MONTE CHRI- STO I. del

25. januarja amer. barv. CS film KO ZVONIJO ZVONOV

26. januarja franc. barv. CS film GROF MONTE CHRI- STO II. del

Podnart

23. januarja amer. barv. film DOZIVLJAJI LEDA ob 19. ur

24. januarja Jug. voj. film NEVESINJSKA PUŠKA ob 17. in 19. ur

Radovljica

22. januarja zah. nem. film MASCEVALEC ob 20. ur

23. januarja jug. film NE- VESINJSKA PUŠKA ob 18. in 20. ur

24. januarja zah. nem. film MASCEVALEC ob 18. ur

24. januarja amer. krim. film OPERACIJA TEROR ob 16. in 20. ur

26. januarja franc. film KAPETAN COPATAR ob 20. ur

27. januarja franc. film KA- PETAN COPATAR ob 18. in 20. ur

28. januarja amer. barv film PAST ZA STARSE ob 20. ur

29. januarja ital. film SNE- GULJICA IN 7 SKRATOV ob 20. ur

gleđališče

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

NEDELJA — 24. januarja ob 10. uri URA PRAVLJIC — 11. program, ob 16. uri Fulda: OGNJENIK za IZVEN

Zanimivosti

ZARNICE V SATELITIH

Zanimivo je, da žarnice elektronskih naprav v umetnih satelitih ne potrebujejo steklenih balonov. Atmosfera v orbiti je že praktično vakuum in to večji kot ga imajo običajne elektronke žarnice v steklenem balonu. Nastane pa drug problem: kako narediti žarnice brez balonov, ki kljubujejo atmosferi pri prehodu skozi njih?

Laboratoriji ameriške družbe ITT so razvili sedaj fotožarnico, ki se dolgo časa upira oksidaciji. Specjalna katoda se sestoji iz obloge berilija in bakra.

PAPIRNATA VOJNA

Avtomatizacija v industriji hitro napreduje. V ZDA so ugotovili, da imajo že več uradnikov v pisarnah kot delavcev v tovarnah. Za avtomatizacijo pa prihaja racioniralacija tudi med »birokrate«. Ameriški znanstveniki sodijo, da bodo moderni elektronski računalniki samo v času Johnsonove administracije nadomestili okoli 4 milijone uradnikov. Kje bodo odpuščeni dobili delo, ne povedo.

SAMOPOSTREŽBA FOTOKOPIJ

V dvorani nekega velikega urada v Bostonu so pred kratkim postavili avtomat, ki postreže s fotokopijami v črno-beli tehniki. Za malenkosten denar prejmejo obiskovalci v 25 sekundah fotokopije: pisem, aktov, dokumentov, fotografij in podobno.

ROBOT S SPOMINOM

Tovarna Consolidated Controls Corp. v New Yorku je izdelala robot »Unimate«. Robot prevzema delo človeške roke. Njegovi elektronski možgani si zapomnijo lahko 200 delovnih operacij.

Zadostuje, da nekajkrat počasi pokažemo pod robottom gibanje roke, oziroma delo samo. Robot si to zapomni in dela po istem postopku, npr. polaga matice, odvija in zavija vijake, polni kartone, vari, opravlja dela pri vrtalnem stroju, stiskalnici, rezkalnem stroju itd.

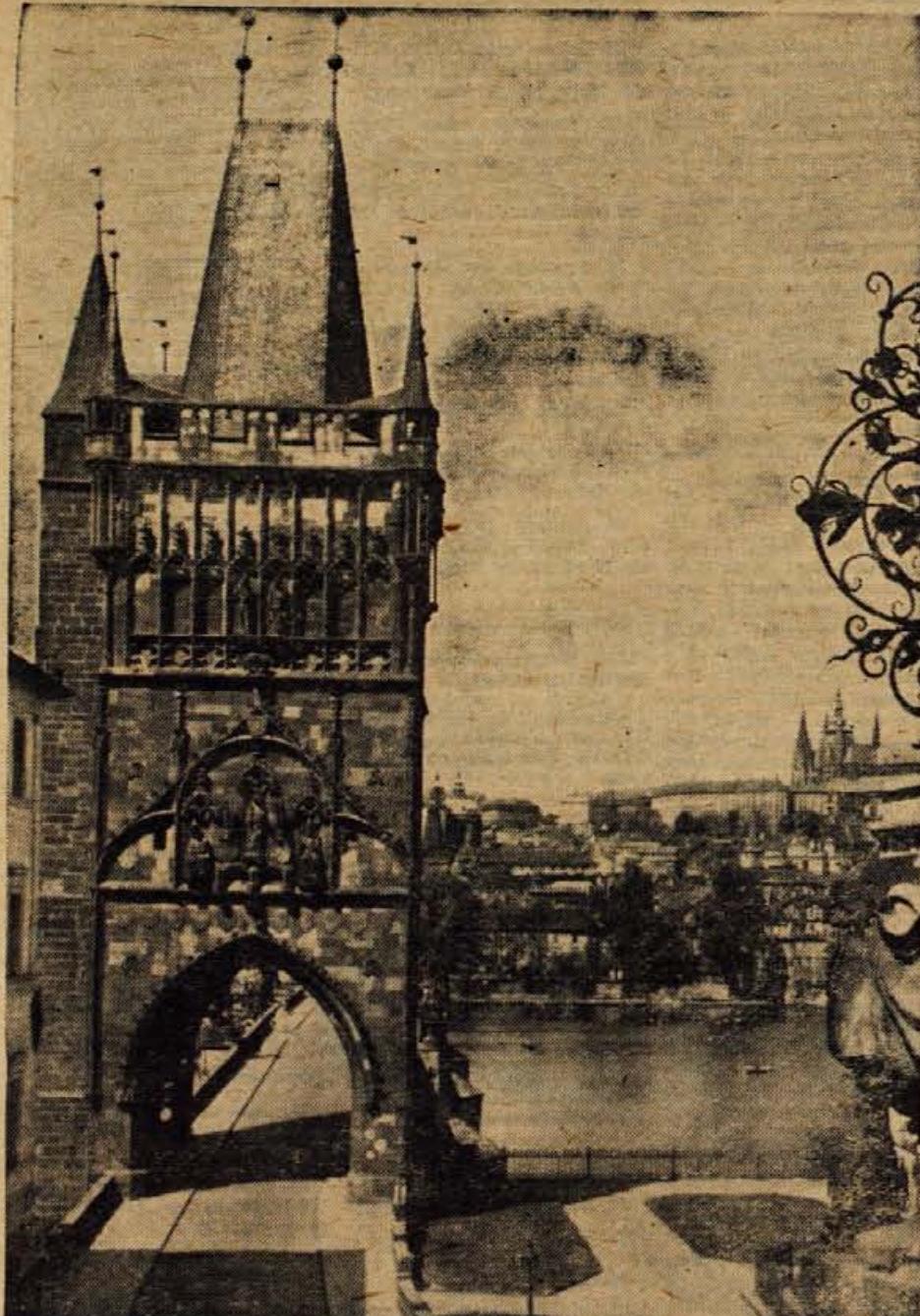
BAKTERIJE POVZROCITELJI KOROZIJE

Dokaj nenavadno se sliši, da so v rafinerijah naftne največji povzročitelji razjedanja kovin — bakterije.

Razjedanje ali korozijo povzročajo bakterije na več načinov. Najprej razjedajo organske zaščitne plasti, ki ščitijo kovinske cevi. Na sami kovini izločajo pri presnavljanju ogljikov dioksid, ki daje z vodo ogljikovo kislino. Že majhne količine ogljikove kisliline raztopljenne v vodi razjedajo kovine. Posebna vrsta bakterij povzroča podobno nastanek žveplene kisliline.

Za borbo proti koroziji uporabljajo kemične snovi bakterocide, ki ovirajo rast bakterij in nekako »dezinficirajo« kovino. Na žalost pa imajo tudi bakterocidi kot npr. klorfenoli, amonijske spojine, kalijev permanganat, bakrov sulfat, cinkov klorid, sami korozijske lastnosti.

Raziskave igredo sedaj v smeri odkriti univerzalen bakterocid, ki sam nima škodljivih lastnosti.

Kultурне znamenitosti Prague

Poročali smo že, da bo julija Spartakiada v Pragi, ki se je bo razen naše državne reprezentance udeležilo tudi večje število turistov z Gorjanske. Turistično podjetje Kompas že sedaj zbira prijave.

Razen velike športne predelitev, pa se bodo turisti lahko ogledali dragocene kulturne znamenitosti. Medenje prav gotovo sodi najstarejši zidan most — Karlov most.

Slika prikazuje Karlov most v ozadju pa je del Hradčanov s palačo (nekdanja kraljeva palača), kjer je najvišja uprava CSSR in Vidov hram.

D. K.

Televizija

SOBOTA — 23. januarja

RTV Zagreb 17.40 Film za otroke — RTV Beograd 18.05 Pesem v svetu — RTV Ljubljana 18.25 Napoved in TV obzornik — RTV Beograd 18.45 Ime in priimek — RTV Ljubljana 19.30 Vsako soboto — 19.45 Cik-cak — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Zagreb 20.30 Jazz in scena — RTV Ljubljana 20.40 S. kamero po svetu — RTV Beograd 21.10 Medaljoni — RTV Zagreb 22.00 Magnetoskopski posnetek s tekmovaljanja v smučanju — RTV Ljubljana 23.05 Dick Powell vam predstavlja — 23.55 TV obzornik

NEDELJA — 24. januarja

RTV Ljubljana 9.00 Film za otroke — RTV Beograd 9.30 Kmetijska oddaja — Evrovizija 10.25 Tekmovanje v slalomu — 14.30 Praznik cvetja v San Remu — Sportno popoldne — RTV Ljubljana 18.30 Mladinski TV klub — 19.00 Svetnik — film — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana 20.45 En dan v Aqua terme — 21.45 Poročila

piščancev — češka risanka —

RTV Ljubljana 18.25 Napoved in TV obzornik — 18.45 Serijski poljudoznanstveni film — RTV Beograd 19.15 Glasba ne poznata meja — RTV Ljubljana 19.45 Cik-cak — RTV Zagreb 20.00 TV dnevnik — 20.30 Beseda in čas — 20.40 Zabavno glasbeni oddaja — RTV Ljubljana 21.40 Kulturna panorama — 22.10 TV obzornik

TV obzornik — 18.45 Serijski poljudoznanstveni film — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana 20.30 Glasbeni kotiček — RTV Zagreb 20.40 Mož in njegova žena — TV igra — RTV Ljubljana 21.00 Dokumentarni film — 22.10 TV obzornik

PETEK — 29. januarja

RTV Ljubljana 18.10 Medoskokec — 18.25 Napoved in TV obzornik — RTV Beograd 18.45 Rdeči signal — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana 20.30 Otroštvo Maksima Gorkega — 22.00 Arhitektura v urbanizmu — 22.30 TV obzornik

PONEDELJEK — 25. jan.

RTV Ljubljana 16.40 Ruščina na TV — 17.10 Govorimo angleško — RTV Beograd 17.40 Francozi pri vas doma — RTV Zagreb 18.10 Devet

TOREK — 26. januarja

Evrovizija 21.45 Košarka Italija : Jugoslavija

SREDA — 27. januarja

RTV Ljubljana 17.40 Tik-tak — 17.55 Pionirska TV stu-